

DZIEN

8 stron

**10
GR.****BYDGOSKI**

ILUSTROWANY

DRAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORZA — DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA — DZIEŃ KOCIEWSKI
GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA — DZIEŃ TCZEWSKI
ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — —**

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefon: 22-18. Konto czekowe P. K. O. 206.868

W żałobnym dniu**Cała Polska oddała cześć Zmarłym**

W dniu dzisiejszym cała Polska obchodziła, zgodnie z tradycją, święto umarłych. Od wczesnego ranka na cmentarzu podażyły niezliczone tłumy ludzi, by uczcić pamięć najbliższych i złożyć na ich grobach wieńce i kwiaty. Na mogiłach zapłonęły światła lampek. W skupionych modłach oddawano cześć zmarłym.

Ze specjalnym pietyzmem, jak co roku, czczono we wszystkich większych miastach pamięć bojowników o wolność.

Poza stolicą, okazałe wypadły obchody w **KRAKOWIE**, gdzie na cmentarzu rakowickim oddano hołd poległym za wolność Rzeczypospolitej powstańcom, legionistom, rokitniańczykom oraz poległym w walkach w r. 1920, składając na ich grobach wieńce i kwiaty. W godzinach popołudniowych pod Oleandrami zebrał się członkowie Związku Legionistów ze sztandarami i strzelcy, którzy przy świetle pochodni udali się pochodem przez ulice miasta na Wawel, u stóp którego oczekiwały oddziały Federacji P. Z. O. O. ze sztandarami. Delegacje te złożyły u stóp SARKOFAGU MARSZAŁKA PIŁSUDSKIEGO piękny wieńiec z białych chryzantem.

W **WILNIE**, po niesporach wyruszyła z kościoła garnizonowego procesja wojskowa do mauzoleum na **CMENTARZ ROSSA**. W procesji tej wzięli również udział marszałek Senatu Aleksander Prystora. Na cmentarzu modły żałobne odprawił ks. kapelan Tołpa, który wygłosił następnie podniosłe przemówienie. Uroczystość została zakończona odegraniem marsza żałobnego Szopena i złożeniem wieńców przez marszałka Senatu Prystora od ziemi wileńskiej, przez wojewodę wileńskiego i Rodzinę Wojskową.

We **LWOWIE** odbyły się podniosłe uroczystości na cmentarzu obrońców Lwowa. Przed kaplicą cmentarza ustawiła się kompania honorowa strzelecka i poczty sztandarowe wszystkich związków kombatanckich. Po odprawieniu modłów odbył się apel poległych i zmarłych obrońców Lwowa, po czym na grobach bohaterów złożono wieńce.

W ramach dzisiejszych uroczystości we Lwowie dokonano też dziś poświęcenia nowej kwatery Obrońców Lwowa i Kresów Wschodnich. W kwaterze tej pochowano zwłoki 626 bohaterów, spoczywające dotychczas w różnych miejscach cmentarza jańskiego.

„Śpiewający chłopiec” z Sosnowca na ślubnym kobiercu**Małżeństwo Jana Kiepurę i Marty Eggerth**

(m) Katowice 31. 10. (Tel. wł.) Dzisiaj o godz. 7.30 rano przybył sleepingiem pociągu pociągu pociągu z Wiednia sławny tenor **Jan Kiepura**, wraz ze swą narzeczoną, słynną niemiecką aktorką filmową **Martą Eggerth**, celem wstąpienia w związek małżeński. Na dworcu witała młoda parę rodzina oraz licznie zgromadzona publiczność ze świata filmowego i muzycznego.

O godz. 11 przed południem w magistracie miasta Katowic, zgodnie z ogłoszonymi zapowiedziami, odbył się ślub dokonany przez urzędnika stanu cywilnego w obecności świadków i członków rodziny Kiepurę. Po ślubie licznie zgromadzone tłumy przed ratuszem zgotowały młodej parze serdeczną owację.

W południe odbył się obiad dla zaproszonych gości w hotelu „Monopol”. Po południu młoda para udała się do rodzinnego miasta Kiepurę — Sosnowca, a wieczorem wyjechała do Berlina, gdzie za parę dni ma się odbyć koncert naszego wielkiego tenora.

W Poznaniu tradycyjna uroczystość odbyła się na cmentarzu starofarnym, gdzie Towarzystwo Uczestników Powstania Wielkopolskiego w roku 1918—1919 oddało hołd poległym i zmarłym powstańcom. Po nabożeństwie groby uroczystie uwieńczono i zapalono znicze.

Specjalny charakter miała uroczystość żałobna na **CMENTARZU OKSYWSKIM POD GDYNIA**, gdzie spoczywają zwłoki tragicznie zmarłego ś. p. gen. Orlicz-Dreszera. Na uroczystości te przybył jako reprezentant Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych

gen. Kwaśniewski. Poza przedstawicielami władz cywilnych i wojskowych, udział w obchodzie wzięli również członkowie obwodu morską Ligi Morskiej i Kolonialnej. Przy grobie ś. p. gen. Orlicz-Dreszera wartę honorową pełnili byli legionści w historycznych mundurach beliniaków oraz członkowie L. M. i K. Nad grobem wygłosił krótkie przemówienie gen. Kwaśniewski, który też złożył w imieniu wojska wieńiec. Wieczorem pamięć ś. p. generała Orlicz-Dreszera uczczono specjalną akademią.

Medal ochotników włoskich na piersiach gen. Smigłego-Rydz

Warszawa, 1. 11. (PAT). W sobotę 31 ub. m. generalny inspektor sił zbrojnych gen. Edward Smigły Rydz przyjął na audiencji szefa wojskowej misji włoskiej gen. Coselschi'ego.

Pod koniec audiencji gen. Coselschi w obecności centuriona milicji faszystowskiej Gabalsara, plk. Strzeleckiego, plk. Albrechta i mjr. Axentowicza udekorował generalnego inspektora sił zbrojnych pamiątkowym medalem ochotników włoskich.

Medal ten posiadał w Polsce dotychczas jedynie **Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski**.

10 i 11 XI. w Warszawie**Jak się odbędzie****wręczenie buławy marszałkowskiej gen. Smigłemu-Rydzowi?**

(x) Warszawa, 1. 11. (Tel. wł.) Przebieg uroczystości, jakie odbędą się w stolicy w ogólnych zarysach jest już znany. Uroczystość wręczenia buławy mar-

szalkowskiej generałowi Smigłemu-Rydzowi, odbędzie się dnia 10 listopada o godz. 3-ej po południu na dziedzińcu zamkowym w Warszawie, gdzie zgroma-

dzą się poczty sztandarowe wszystkich pułków.

Następnego dnia, **11 listopada**, odbędzie się **wielka defilada**, którą przyjmie gen. Smigły-Rydz po raz pierwszy, jako marszałek Polski. Defilada ta będzie miała odmienny charakter niż poprzednie rewie wojskowe. Oddziały wojskowe biorące udział w defiladzie przemarszerują tym razem przez miasto od Belwederu, przed trybunami, ustawionymi przy placu na Rozdrożu w al. Ujazdowskich, Nowym Światem i Krak. Przedmieściem do Zamku królewskiego.

W związku z nominacją gen. Smigłego-Rydz marszałkiem Polski, wyłania się kwestia znalezienia dlań nowej siedziby. W kołach rządowych panuje przekonanie, że gen. Smigły-Rydz, jako marszałek Polski, nie może i nie powinien mieszkać w swym dotychczasowym mieszkaniu prywatnym. Chodzi tu przede wszystkim o względy czysto reprezentacyjne.

Pałac belwederski, w którym zamieszkiwał marsz. Piłsudski odpada, gdyż urządzono w nim muzeum. Zdaje się, że najpoważniej brany jest pod uwagę **pałac pod Blachą**, który uległ gruntownemu remontowi. W kołach wojskowych wymieniają często też **pałac w Wilanowie**, który nadawałby się ze względu na swe położenie do różnych uroczystości wojskowych i państwowych.

Nabożeństwo za duszę Marsz. J. Piłsudskiego

Jak już donosiliśmy, w piątek zostało odprawione w kaplicy Belwederskiej w Warszawie nabożeństwo żałobne za duszę Marszałka Piłsudskiego. Zdjęcie nasze przedstawia moment, w którym Wódz Naczelny gen. dyw. Smigły Rydz opuszcza Belweder po wystąpieniu nabożeństwa żałobnego

Zrównoważony budżet**Rząd uchwalił 2.293-milionowy preliminarz**

(x) Warszawa, 31. 10. (Tel. wł.) Rada ministrów uchwaliła w piątek **preliminarz budżetowy na r. 1937-38**, wraz z projektem ustawy skarbowej na ten okres.

Preliminarz ten jest **wyrazem niezłomnej woli rządu utrzymania nadal równowagi budżetowej** przy realnym preliminarzowaniu zarówno wydatków, jak i dochodów.

Preliminarz budżetowy 1937-38 zamy-

ka się w **dochodach i wydatkach kwotę 2.293 milionów zł z drobną nadwyżką dochodów nad wydatkami**.

Budżet na r. 1936-37 ustala wydatki i dochody w kwocie 2.221 milionów zł — **nowy preliminarz jest zatem wyższy o kwotę 72 milionów zł, czyli o 3,2 procent**.

Wzrost ten spowodowany został koniecznością podwyższenia obsługi długów z lat ubiegłych, a nadto konieczno-

ścią pokrycia zobowiązań Skarbu Państwa, wynikających z ukończonej akcji odciążenia rolnictwa. Z tych tylko powodów wzrosły wydatki o kwotę okrągłą 34 miliony zł.

Z budżetów poszczególnych ministerstw zwiększono przede wszystkim **budżet Ministerstwa W. R. i O. P. o 7 i pół milionów zł, a Komunikacji o 6 i pół** (Dokończenie na stronie drugiej)

Bohaterscy baloniarze toruńscy

na rozdaniu nagród w konkursie Gordon-Bennetta

Pierwszą nagrodę otrzymał Belg Demuyter

Warszawa, 31. 10. (Tel. wł.) W sobotę wieczorem w lokalu Aeroklubu R. P. odbyła się uroczystość rozdania nagród uczestnikom zawodów balonowych o puchar Gordon Benneta VI Krajowych zawodów lotnictwa Turystycznego i Zawodów Szybowcowych w Ustjanowej.

W lokalu Aeroklubu zebrali się liczni przedstawiciele lotnictwa, przybyli specjalnie na uroczystość z Belgii pilot Demuyter, zawodnicy niemieccy Goetze i Lohmann, prezes Aeroklubu szwajcarskiego Messner. Obecni byli również przedstawiciele Rządu, wojska i korpusu dyplomatycznego.

Uroczyste rozdanie nagród poprzedziły przemówienia wiceministra komunikacji Bobkovskiego i szefa departamentu lotnictwa gen. Rayskiego, poczem kierownik zawodów ppłk. Wolszlegier odczytał listę nagrodzonych zawodników. W odpowiedzi zabrał głos sławny aeronauta belgijski Demuyter, tegoroczny zdobywca pucharu, dziękując Polakom za wspaniałą organizację zawodów.

Następnie wręczono V-ty puchar Gordon Benneta (ufundowany przez „Gazetę Polską”) zwycięzcy Demuyterowi. Poza tym otrzymał on dla Aeroklubu Belgii nagrodę P. Prezydenta Rzeczypospolitej.

Zdobywcy drugiego miejsca bohaterka załoga L. O. P. P. — kpt. Janusz i por. Brenk otrzymali drugą nagrodę re-

gulaminową (7000 zł), nagrodę P. Prezydenta Miasta Warszawy i nagrodę L. O. P. P. Wręczono również nagrody zwycięzcom krajowych zawodów szybowcowych w Ustjanowej: pierwszą p. Żabskiemu, drugą kpt. Peterekowi.

W VI Krajowym Konkursie Lotnictwa Turystycznego I nagrodę zdobył: w grupie seniorów p. Szarek ze Lwowa, w

grupie juniorów p. Anczutin z Warszawy.

Cenną nagrodę p. Ministra Komunikacji — samolot RWD 8 otrzymał zwycięski Aeroklub Gdański.

Po oficjalnym rozdaniu nagród odbyło się „nieoficjalne” przyjęcie dla zawodników i zaproszonych gości, które przeciągnęło się do późnego wieczoru.

Wezbrane fale Warty

zalały przedmieścia Częstochowy

(x) Częstochowa, 31. 10. (tel. wł.) Warty wystąpiła z brzegów koło Korwinowa, zalewając nizinne łąki i pola na Słowiku, Bugaju i okolicy. W nieuchronnym katastrofalnym pędzie woda dotarła do przedmieść Częstochowy najpierw ze Stradomki, zalewając okolice Sabinowa i Kucelin. W ciągu dnia woda Warty podniosła się w niebывały sposób, wreszcie fala przerwała tamę około fabryki „Częstochowianka”, co stało się

właściwą przyczyną zalewu. Woda wdarła się do mieszkań na ul. Jutowej, Papierowej, Żelaznej i innych. Poziom Warty podniósł się o 3 metry.

Na pomoc zagrożonym mieszkańcom pośpieszyła przedewszystkiem straż ogniowa, brygada kolejowa, oraz wojsko, które całą noc czuwało nad robotami ratowniczymi. W nocy na ul. Strażackiej most kolejowy, prowadzący do stacji towarowej woda podmyła i dopiero

Gen. Coselschi opuścił Polskę

Warszawa, 1. 11. (PAT). Gen. Coselschi szef wojskowej misji włoskiej, która przywiozła ziemię z Palatynu na kopiec na Sowińcu, w dniu dzisiejszym opuścił Warszawę. Mimo-prywatnego charakteru wyjazdu i ostatnich dni pobytu w Warszawie gen. Coselschi'ego, na dworcu zęgnął go i zegrono oficerów M. S. Wojsk. i Sztabu Głównego z gen. Wieniawą-Długoszowskim i gen. Regulskim na czele, ambasador Italii baron di Valentino, attache wojskowy Italii płk. s. g. Marazzani, delegacja Zw. Legjon. z komendantem głównym związków płk. Adamem Kocem i wicemarszałkiem Sejmu T. Schaetzlem, oraz delegacja Federacji P. Z. O. O.

Dwa napady bojówek hitlerowskich na mieszkania Polaków w Schoenebergu

W nocy z piątku na sobotę w m. Schoeneberg na obszarze W. M. Gdańska wydarzył się dwa napady bojówki narodowo-socjalistycznej na mieszkania Polaków.

Pierwszego napadu dokonano na mieszkanie Ernesta Orłowskiego. Napastnicy zniszczyli wnętrze mieszkania, zaś Orłowskiego i jego żonę pobili do krwi. Po przybyciu policji nie aresztowano napastników, lecz Orłowskiego i jego żonę zatrzymano w areszcie ochronnym. Po pewnym czasie Orłowską wypuszczono na wolność.

Drugiego napadu dokonano na mieszkanie Alojzego Czapiewskiego. Na-

pastnicy rozbili siekierą okna i drzwi, po czym zdemolowali meble i urządzenie wewnętrzne mieszkania. Zawezwany na pomoc żandarm miejscowy odmówił interwencji. Czapiewskiego dziś rano aresztowano.

Zaznaczyć należy, że w mieszkaniu Orłowskiego odbywały się kursy języka polskiego, zorganizowane przez Macierz Szkolną, zaś Czapiewski posyłał swe dzieci na wspomniany kurs.

Komisarz Generalny R. P. min. Papee interweniował w Senacie, żądając natychmiastowego śledztwa i zwolnienia aresztowanych. (PAT.)

nad ranem robotnicy z pogotowia kolejowego zarzucili wyrwę dziesięcioma wozami kamieni, prowizorycznie zabezpieczając most przed zniszczeniem.

Od godz. 11-ej w nocy do rana ofiarą i wydatną pracą oddziałów wojska przy przerwanej tamie zażegnana niebezpieczeństwo.

Tama nad Wartą przerwana jest w dwu miejscach. Szerokie łąki, pastwiska, a wreszcie przedmieście Zawodzie jest obecnie zalane, woda wdarła się do piwnic i niższych mieszkań, niszcząc wszystko, co spotyka na drodze. Według pobieżnych obliczeń, około 800 ha ziemi, zabudowanej, bądź zagospodarowanej, stoi pod wodą.

Wyłot ul. Wesołej i Olsztyńskiej na przestrzeni pół kilometra zalany wodą. Jakby na wysepce stoi szkoła powszechna, a pod nią na kajaku pływa policjant, który w ten sposób pełni swoją służbę. Wojsko na pontonach podiera ściany domów, zagrożonych przez podmyciem. O godz. 7-ej wieczorem woda przerwała jeszcze raz wyrwę, zalaną przez wojsko. W ostatniej chwili zdecydowano, że trzeba wbić pale w dno i pomiędzy te pale narzucić worków z piaskiem, aby ostatecznie wodę zatamować.

Pomezja — nowe miasto powstało na zmeliorowanych gruntach w Italii

Rzym, 1. 11. (PAT.) Mussolini uda się w najbliższych dniach do Genui, a stamtąd na Sycylię dla inauguracji nowego miasta POMEZJA, wzniesionego na meliorowanych gruntach. Stamtąd szef rządu włoskiego wróci do Rzymu na uroczystość rocznicy zawieszenia broni i odsłonięcia gmachu dla inwalidów. Na uroczystości tej obecny będzie też król Wiktor Emanuel II.

„Komisariat” — nowy urząd gospodarczy w Rzeszy

Berlin 1. 11. (PAT.) Krają, tu pogłoski, że skupienie kierownictwa całym życiem gospodarczym w ręku gen. Goeringa znajdzie dalszy formalny wyraz w utworzeniu nowego centralnego urzędu Rzeszy do spraw gospodarczych pod nazwą „komisariat”.

Sąd wojenny Rzeszy

Berlin, 31. 10. (PAT) Dziś przed południem nastąpiła uroczysta inauguracja przez ministra Rzeszy gen. Blomberga, utworzonego w dniu 1 bm. sądu wojennego Rzeszy. Min. Blomberg wygłosił przemówienie, w którym podkreślił znaczenie przywrócenia najwyższej instancji sądowej sił zbrojnych, poczem dokonał zaprzysiężenia przewodniczącego sądu wojennego i jego zastępcy, generałów Hietza i Kuechlera.

(Ciąg dalszy ze str. 1-szej)

milionów zł — na spłaty zobowiązań z tytułu inwestycji wodnych.

Pozostałe budżety ministerstw zostały bądź obniżone, lub utrzymane na poziomie budżetu 1936-37, bądź wreszcie w celu urealnienia wydatków nieznacznie podwyższone.

Zwiększenie kwoty dochodów o 72 miliony zł zostało osiągnięte przez zwiększenie niektórych wpływów, zgodnie z wynikami wykonania budżetu bieżącego przy równoczesnym obniżeniu, względnie skróceniu tych dochodów administracji i wpłat niektórych przedsiębiorstw, które w r. 1937-38 nie mogą być przewidywane w wysokości ustalonej na r. 1936-37.

Już tylko o 15 km od Madrytu znajdują się powstańcy

Parýż 1. 11. (PAT). Korespondent Hava-sa donosi z Illescas: W ataku generalnym, prowadzonym równolegle na drogach z Toledo do Madrytu i z Aranjuezu wojska powstańcze dotarły do Meraleja Humanes i Par-ta tj. na odległość 19 kilometrów od stolicy. Atak rozpoczęty nad ranem zakończył się po południu. W natarciu brały udział: piechota i artyleria, a na prawym skrzydle jechał płk. Monasterio. Wojska rządowe wszędzie stawiały słaby opór z wyjątkiem le-

wego skrzydła pod Moraleja. Ogółem w ciągu dnia powstańcy posunęli się o 4 km. na odcinku, bronionym przez działa i liczne linie okopów.

Praga 1. 11. (PAT). Korespondent Hava-sa z Illescas donosi: Po kilku dniach ofensywy i kontrofensywy wojska powstańcze są w odległości 19 km. od Madrytu, a 4 km. od lotniska Getafe. Front pod Illescas ciągnie się po przez Moraleja Humanes do Parla stamtąd linią krzywą na zachód w kierunku

Sesena. Skrzyżowanie szosy Aranjuez — Madryt z torem kolei jest w rękach powstańców, którzy usiłują zniszczyć mosty na rzece Tajo na drodze z Madrytu do Walencji. Eskurial jest otoczony, linia frontu na tym odcinku przechodzi na północ od miasteczka Guadarama przez Peguerinos, Santa Maria de Alameda, Zarzalejo.

Losy stolicy rozstrzygną się na odcinku południowym i południowo-zachodnim, gdzie wojska rządowe zgromadziły rezerwy artylerii, czołgi i samochody pancerne. Jeńcy oświadczają, że obroną Madrytu dowodzi gen. Poras, znajdujący się pod kierownictwem generała sowieckiego, zaś gen. Asensio dowodzi akcją na froncie.

Salamanca, 1. 11. (PAT). Komunikat wojenny naczelnego dowództwa armii powstańczej donosi, że na południowym odcinku frontu pod Madrytem powstańcy znajdują się w odległości 15 km. od stolicy.

Samoloty powstańcze nad Madrytem

Madryt 1. 11. (PAT). Samoloty powstańcze unosiły się dnia 31 października nad stolicą pomiędzy 20 a 21,40 zrzucając odezwę i gazety do centrum miasta.

Tylko muły i osły na drogach hiszpańskich

Madryt 1. 11. (PAT). Wojna, tocząca się w pobliżu stolicy zmienia charakter uchu kolejowego. Na drogach spotyka się nieustannie wozy, zaprzężone w muły i konie. Powodem tego są ograniczenia w zużyciu benzyny, której zapasy przeznaczone niemal wyłącznie na potrzeby armii. Na drogach do Antwerpii i Katalonii widać się wyłącznie pojazdy zaprzężone w muły i całe karawany osłów.

Mussolini przechodzi ze swą żoną przed frontem oddziałów wojskowych w rocznicę marszu na Rzym.

Przez oszczędność - do potęgi gospodarczej

Postępujący rozwój poprawy gospodarczej na świecie i w Polsce budzi nadzieje lepszej przyszłości. Kształtowanie się stosunków gospodarczych, a więc i rozszerzenie podstaw obserwowanej obecnie poprawy uzależnione jednak jest w ogromnej, przeważającej części od działalności gospodarczej całej ludzkości, jeśli chodzi o gospodarke światową, oraz od działalności poszczególnych społeczeństw jeśli chodzi o rozwój gospodarki krajowej.

Działalność gospodarcza zarówno jednostki jak i społeczeństw — to obliczanie na korzyści, jakie ciagnąc z tej działalności mamy w przyszłości. Dlatego tak ważną rolę w działalności gospodarczej człowieka od zarania jego istnienia odgrywała zawsze i odgrywa oszczędność. Już człowiek przedhistoryczny, nie znając zasad ekonomii, gromadził zapas środków, potrzebnych mu do życia, na okresy w których nie mógł polować. Była to oszczędność gromadzona w dniach sytych na dni braków. W obecnej epoce rozwoju kapitalistycznego gromadzenie oszczędności — to nie tylko zabezpieczenie przez oszczędzającego niepewnego jutra, ale i stwarzanie warunków postępu gospodarczego oraz możliwości produkcyjnych. Dla stworzenia warsztatu produkcyjnego, a zarazem warsztatu pracy konieczne są — jak wiemy — trzy czynniki: surowiec, praca ludzka i kapitał, przy czym praca ludzka zastępowana jest przez pracę mechaniczną, co zwiększa zapotrzebowanie kapitału na założenie warsztatu produkcyjnego.

W ten sposób oszczędność łączy się ściśle z możliwością rozszerzenia warsztatów pracy. Z drugiej jednak strony, aby oszczędzanie było powszechne, konieczne jest, aby każda jednostka mogła pracować, gdyż tylko w tym wypadku odłożyć może nadwyżkę swych dochodów nad wydatkami. Dlatego też tak ważne dla rozpowszechnienia i pogłębienia idei oszczędności jest zwiększenie liczby zatrudnionych. Praca i oszczędność, to ściśle zalegające się podstawowe czynniki wszelkiej działalności gospodarczej człowieka.

Współczesny świat, doceniając rolę oszczędności dla gospodarczego rozwoju, obchodzi corocznie uroczyste „Dzień Oszczędności”. Podkreślanie ważności tej idei zawsze jest aktualne. W tym roku jednak zagadnienie oszczędności dla każdej jednostki gospodarczej jest szczególnie ważne wobec napływu fali pomyślniejszej koniunktury. Przeżyliśmy w ciągu ostatnich lat okres kryzysu, który był bodaj najlepszym nauczycielem pożyteczności gospodarczej oszczędzania: W momencie wstępowania w erę poprawy gospodarczej konieczne jest nie tylko zachowanie, ale rozszerzenie oszczędności w wydatkach budżetowych zarówno każdej indywidualnej jednostki gospodarczej, jak i w gospodarce zbiorowej tak prywatnej jak i publicznej. Jedynie bowiem powiększenie dochodów i dostosowanie wydatków do wielkości dochodu stwarza zdrowe podstawy prowadzonej gospodarki. O te zdrowe podstawy od lat wielu walczą wszystkie państwa i ciała publiczne, a załamanie się równowagi budżetowej zarówno publicznej jak i prywatnej pogłębiło przeżywany kryzys.

Rozszerzenie idei oszczędności w Polsce posiada specjalnie ważne znaczenie, gdyż dla rozwoju gospodarczego naszego kraju konieczne jest stworzenie wielkich rodzimych kapitałów, umożliwiających dobrojenie gospodarcze, zaprowadzenie potrzebnych inwestycji i rozszerzenie przemysłu. Tylko bowiem przez dobrojenie materialne Polski osiągnąć możemy na stałe zwiększenie warsztatów pracy, co jest najtrwalszym środkiem zwalczania bezrobocia.

Powiększanie się z roku na rok armii oszczędzających w Polsce jest objawem niezmiernie pocieszającym. W jednej tylko P. K. O. składa swe oszczędności

2,2 MILIONÓW OSÓB,

rekrutujących się z szerokich mas społeczeństwa, gdyż przeciętny wkład na książeczke wynosi 300 zł. Ogó-

Zgon Ignacego Daszyńskiego

czołowego przywódcy ruchu robotniczego i wybitnego działacza niepodległościowego

W Bystrej koło Bielska na Śląsku zmarł nocy wczorajszej po dłuższej chorobie jeden z najwybitniejszych działaczy niepodległościowych i pierwszy premier niepodległej Polski Ignacy Daszyński przeżywszy lat 70.

Czołowy przywódca ruchu robotniczego w Polsce i wybitny działacz niepodległościowy, ś. p. Ignacy Daszyński, urodził się w r. 1866 w Zbarażu w Małopolsce. Studiował filozofię na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie i w Zurychu oraz prawo na Uniwersytecie Lwowskim.

Od najmłodszych lat brał udział w życiu organizacyjnym politycznym i społecznym, wykazując wielkie zdolności organizacyjne i wysuwając się na czoło ruchu politycznego w b. zaborze austriackim. W r. 1890 założył w b. Galicji socjal-demokratyczną partię ro-

botniczą. Za swą działalność polityczną był przez władze zaborcze kilkakrotnie więziony. Od r. 1897 do 1918 był posłem do parlamentu austriackiego, w którym zastąpił jako wybitny mówca, występując bardzo często nie tylko jako działacz socjalistyczny, ale także jako obrońca praw Polaków na terenie b. zaboru austriackiego. W tym czasie zmarły piastował też godność wiceprezesa Koła Polskiego w Wiedniu.

W czasie wielkiej wojny ś. p. Ignacy Daszyński był wiceprezesem Naczelnego Komitetu Narodowego, czynnie współpracując z ruchem legionowym. Po upadku Austrii został premierem rządu lubelskiego, a później pierwszym premierem rządu niepodległej Polski, mianowanym przez Józefa Piłsudskiego po powrocie z Magdeburga.

W r. 1920 w czasie inwazji bolszewickiej był wicepremierem rządu obrony narodowej.

Długoletni prezes rady naczelnej PPS za czasów niepodległej Polski, stanął na czele klubu ZPPS, a w trzecim Sejmie wybrany został marszałkiem.

Zmarły znany był również jako wybitny dziennikarz i publicysta. Był on założycielem i długoletnim redaktorem „Naprzodu” w Krakowie, a w latach niepodległej Polski

czynnie współpracował z wydawnictwem „Robotnik”. Ogłosił on drukiem szereg prac politycznych, a m. in. w r. 1925 „Wielki Człowiek w Polsce” (o Marszałku Piłsudskim) oraz 2-tomowe „Pamiętniki”.

Od dłuższego już czasu ś. p. Ignacy Daszyński nie brał udziału w życiu politycznym. Z powodu słabego stanu zdrowia przebywał on stale w Bystrej koło Bielska na Śląsku, gdzie ubiegłej niedzieli obchodził 70 rocznicę urodzin. Z tej też racji organizacje robotnicze w kraju urządzą obchody dla uczczenia wybitnego działacza.

Laureaci Nobla z medycyny i fizjologii

— prof. Dale i prof. Loewe

Pierwszy z tegorocznych laureatów nagrody Nobla w zakresie medycyny i fizjologii, sir **Henri Hallett Dale**, któremu przyznano tę nagrodę łącznie z prof. **Loewem** z

Profesor Otto Loewe-Graz

Grazu, jest jednym z najwybitniejszych uczonych angielskich na polu badań medycznych. Liczy on dzisiaj 61 lat. W roku 1932 za zasługi, położone na polu badań fizjologicznych, nadany mu został tytuł Sira.

Prof. dr. **Otto Loewe** habilitował się w r. 1900 jako docent farmakologii w Mahrburgu. W roku 1905 otrzymał on tytuł nadzwyczajnego profesora na uniwersytecie w Wiedniu. Od roku 1909 jest dziekanem wydziału farmakologii w uniwersytecie w Grazu.

Opublikował on szereg prac naukowych, z których na specjalną uwagę zasługują studia jego nad działaniem digitalisu, kofeiny i adrenaliny.

W związku z nadaniem mu nagrody Nobla, wiedeński „Echo” zamieszcza uwagi znanego farmakologa prof. Froehlich. Autor na wstępie oświadcza, iż przyznanie prof. Loewemu nagrody Nobla nie było niespodzianką dla austriackiego świata naukowego. Gdy prof. Hornmeyer powołany został w roku 1906 z Mahrburga do Wiednia, postawił za warunek, by został z nim razem przeniesiony asystent dr. Loewe. Zdaniem dr. Froehlich Loewe wywierał silny wpływ na kierunek całej wiedzy farmakologicznej i był pod pewnym względem nauczycielem prof. Dale, z którym dzieli obecnie nagrodę Nobla. Prof. Dale jakkolwiek zasługi jego dla nauki są bardzo cenne, działalność swą naukową opierał na wynikach, osiągniętych przez prof. Loewego.

Składajcie ofiary na pomoc bezrobotnym!

Konto P. K. O. 702000.

Marsz bezrobotnych na Londyn

200 bezrobotnych z hrabstwa Durham znajduje się właśnie w marszu do Londynu, dokąd przybędą w najbliższych dniach, aby żądać przyziółta ziemi

lem P. K. O. posiada 850 milionów zł. wkładów, a obrót czekowy wynosi blisko 28 miliardów, w tym 21 miliardów obrotu bezgotówkowego. P. K. O. jest dziś w Polsce najpotężniejszym zbiornikiem oszczędności i kapitałów, z którego korzystają wszystkie dziedziny życia gospodarczego.

Obok tej największej skarbnicy coraz większy rozwój wykazują też komu-

nalne kasy oszczędności oraz podupadłe do niedawna z powodu kryzysu rolniczego spółdzielnie oszczędnościowe i kasy reżenowskie oraz Stefczyka na wsi. Dalszy rozwój tych instytucji i zwiększanie się zastępów oszczędzających stanowić będzie o rozwoju gospodarczym kraju, a tym samym o zbliżeniu się do powszechnego dobrobytu.

Węgry o londyńskiej wizycie min. Becka

„Pester Lloyd” zamieszcza artykuł poświęcony ocenie znaczenia zbliżającej się wizyty min. Becka w Londynie. Autor artykułu dopatruje się w zaproszeniu min. Becka przez rząd brytyjski dowodu pozytywnej oceny w Londynie całokształtu polskiej polityki zagranicznej.

Według autora artykułu, istotną wagę londyńskiego spotkania należy widzieć w ujawnianym niejednokrotnie przez obie strony na tle ich owocnego współdziałania w szeregu ważnych i trudnych zagadnień międzynarodowych negatywnym nastawieniu wobec ewentualnego rozdarcia Europy na dwa wrogie obozy.

Autor jest pewien, że znane w tej dziedzinie poglądy min. Becka znajdują nad Tamizą całkowite zrozumienie. (PAT).

Gazy łązące w nowojorskich kinach

Nowy York (PAT). W 8-iu kinematografach nowojorskich położonych w rozmaitych dzielnicach miasta, lecz należących do tego samego towarzystwa, nastąpiły wczoraj jednoczesne eksplozje bomb z gazami łązącymi. W kinach w tym czasie znajdowało się wiele publiczności. Naskutek wybuchu wyleciały szyby okienne i powstała panika. Około 50 osób uległo zatruciu gazami i odniosło rany od odłamków szkła.

Jak przypuszczają, eksplozje te pozostały w związku z zatargiem o place w tym przed siębiorstwie.

100 samolotów bombardujących Dar na imieniny Czang-Kei-Szeka

Nankin 31. 10. (PAT). Dla uczczenia 50 rocznicy urodzin Czang-Kei-Szeka społeczeństwo chińskie złożyło rządowi w ofierze przeszło 70 samolotów bombardujących najnowszej konstrukcji. Uroczystości urodzin Czang-Kei-Szeka odbywają się w dniu dzisiejszym. Liczba nowych samolotów wzrosła do 100, ponieważ oprócz daru złożonego dziś oddano do dyspozycji jeszcze 10 milionów dolarów chińskich z ofiar zebranych na zakup samolotów do dyspozycji solenizanta.

Sport i Kultura Fizyczna

Nasz tygodniowy Dodatek Sportowy

„Ruch” mając zapewnione mistrzostwo Polski mógł sobie pozwolić na dwie porażki Legia i Śląsk ostatecznie walczyć będą w „A” klasie

W niedzielę zakończyły się tegoroczne rozgrywki o mistrzostwo Ligi. Mistrzostwo Polski zdobył porażką czwarty Ruch. Tytuł wicemistrza uzyskała Wisła. Do klasy „A” spadają Śląsk i Legia. Końcowa tabela rozgrywek przedstawia się następująco (w tabeli uwzględniamy walkower 3:0 dla Garbarni za mecz ze Śląskiem):

	gier	pkt.	st. br.
1) Ruch	18	24:12	50:33
2) Wisła	18	22:14	30:24
3) Warta	18	21:15	43:31
4) Garbarnia	18	21:15	32:27
5) Warszawianka	18	21:15	30:27
6) Pogoń	18	19:17	36:29
7) Ł. K. S.	18	19:17	37:32
8) Dąb	18	14:22	29:43
9) Śląsk	18	11:25	21:40
10) Legia	18	8:28	24:46

TYLKO 1000 WIDZÓW ŚWIADKAMI PORAZKI MISTRZA POLSKI WARTA BIJE RUCH 2:0.

Katowice. (PAT) W Wielkich Hajdukach mistrz Polski Ruch poniósł nową porażkę, przegrywając tym razem z Wartą 0:2 (0:2). Mecz nie wywołał większego zainteresowania i zgromadził zaledwie około 1000 widzów. Warta była do przerwy zdecydowanie lepszą, zapewniając sobie punkty przez Gendera i Przybylskiego. Po przerwie Warta grała o klasę gorzej, ale Ruch osłabiony brakiem najlepszych swych piłkarzy, nie umiał z tego skorzystać. Mecz sędziował p. Arciński.

ZALEDWIE 3:2 WYGRYWA WISŁA Z LEGIA

W Warszawie w meczu o mistrzostwo Ligi Wisła pokonała Legię 3:2 (2:1). Wisła wygrała zasłużenie niemniej Legia grała nadszpiewanie dobrze. Dzięki temu zwycięstwu Wisła zdobyła wicemistrzostwo Ligi.

WARSZAWIANKA TRACI WICEMISTRZOSTWO LIGI WE LWOWIE

Lwów. (PAT) W niedzielę rozegrany został we Lwowie ostatni mecz ligowy pomiędzy Warszawianką a Pogonią lwowską. Mecz ten, jak wiadomo, miał wielkie znaczenie, gdyż Warszawianka w razie zwycięstwa miała zapewniony tytuł wicemistrza Ligi. Mecz wygrała Pogoń 2:0 (0:0). Zwycęstwo Lwowian było w całej pełni zasłużone, mimo że Pogoń przeciwstawiła Warszawiance skład osłabiony brakiem Jeżewskiego, Hanina, Nahaczewskiego i Niszczoła.

Gra była naogół równa, w drugiej połowie dosyć brutalna, doprowadzając do niepożądanych konfliktów między graczami obu drużyn.

W Pogoni najlepszą częścią drużyny był napad, poza tym w zupełności zadowolili obrona. Z drużyny stołecznej najlepiej podobał się Smoczek. Bramki dla Pogoni zdobyli Luchter i Matyas. Sędziował p. Schneider z Krakowa. Widzów ok. 1500. Przed rozpoczęciem meczu zarządzono 1 minutowe milczenie dla uczczenia pamięci wiceprezesa PZPN śp. dr Michałowicza.

LKS URATOWAŁ DĄB OD SPADKU Z LIGI

Katowice. (PAT) W Katowicach w meczu o mistrzostwo Ligi zagrożony spadkiem do klasy „A”, Dąb pokonał LKS 3:1 (2:0). Dzięki temu zwycięstwu katowicki klub ostatecznie pozostaje w Lidze. Dąb grał bardzo ambitnie i ofiarnie, mając zwłaszcza w dru-

Po meczu z powrotem na front

W Paryżu, jak donoszą dzienniki zagraniczne, rozegrany został mecz piłkarski pomiędzy kombinowaną reprezentacją Hiszpanii złożoną z Katalończyków, a robotniczą reprezentacją Anglii. Zwyciężyła drużyna hiszpańska 3:0.

Zawody, z których dochód przeznaczony był na pomoc sanitarną dla wojsk rządowych Hiszpanii, zgromadziły przeszło 40.000 widzów. Po meczu katalończycy samolotem udali się z powrotem na front Aragoński.

Wiedeńczyk Bałaban wygrywa maraton w Pradze Czeskiej

W dniu 28. 10. odbył się w Czechosłowacji w Koszycach międzynarodowy bieg maratoński o nagrodę prezydenta Masaryka. Bieg odbył się w czasie ulewnego deszczu. Na starcie stanęło 42 zawodników z Austrii, Niemiec, Węgier, Rumunii, Łotwy i Czechosłowacji. Bieg ukończyło 28 zawodników. Zwyciężył niespodziewanie Wiedeńczyk Bałaban w czasie 2:41:08 sek., dalsze miejsca zajęli Kiss (Węgry) 2:45:10, Helbar (Niemcy) 2:47:27, Csonka (Węgry) 2:48:29, Bertsch (Niemcy) 2:49:26.

giej połowie wyraźną przewagę.

Bramki dla zwycięzców zdobyli Wikary, Kestner i Kłoda. Poza tym Dąb nie wyzys-

Jaki będzie epilog kłótni o godzinę rozpoczęcia zawodów Garbarnia—Śląsk?

Kraków. (PAT) Zakończenie sezonu ligowego w Krakowie meczem Garbarnia—Śląsk przybrało nieoczekiwanie sensacyjną i niespotykaną dotychczas w kronikach piłkarskich formę. Niedzielne dwa mecze piłkarskie w Krakowie po porozumieniu się organizatorów miały się odbyć na boisku Cracovii: mecz ligowy Garbarnia—Śląsk o godz. 9.30, a bezpośrednio po tym mecz finałowy o wejście do Ligi Cracovia—Brygada o godz. 11.15, by w ten sposób zwiększyć atrakcyjność imprezy i zgromadzić większą ilość widzów.

Tymczasem o godz. 9.30 na boisku Cracovii stawiła się drużyna piłkarska Garbarni, sędzia p. Romanowski z Warszawy i kierownictwo klubu Śląska bez drużyny. Kierownicy klubu Śląskiego oświadczyli, że w myśl wskazania Ligi P. Z. P. N. mecz ma się odbyć o godz. 14, a nie 9.30.

Sędzia p. Romanowski, nie zwracając na protesty Ślązaków, odgwiżdżał zawody jako walkower dla Garbarni 3:0.

Publiczność zgromadzona na boisku musiała odczekać półtora godziny na następne zawody Cracovia—Brygada.

Garbarnia w taki sposób wyjaśnia swe stanowisko i całe zajście:

kał rzutu karnego. Jedyny punkt dla Łodzian uzyskał Herbstreich. Zawody prowadził p. Kuchar. Widzów 3000.

O godz. 13, kiedy publiczność opuszczała boisko Cracovii po meczu Cracovia—Brygada, przyjechali piłkarze Śląscy. Punktualnie o godz. 14 Ślązacy wychodzą na boisko, powitani okrzykiem obecnych widzów, następnie po odczekaniu 20 minut opuścili boisko.

Kierownictwo drużyny Śląskiej oświadcza, że w terminarzu Ligi wyznaczono godzinę 14 jako rozpoczęcie zawodów i że o tej porze gra również Dąb z Ł. K. S., że tak ważne bo decydujące o spadku z Ligi spotkania powinny się odbywać o tej samej godzinie, aby uniknąć ewentualnych kombinacji. Dlatego też Ślązacy nie zgodzili się na rozegranie meczu w godzinach rannych.

Obecny na zawodach płk. Żołędziowski, wiceprezes P. Z. P. N. oświadczył w rozmowie z przedstawicielami prasy, że uchwała, na którą powołują się Ślązacy, obowiązowała jedynie w roku ub.

Sędzia zawodów p. Romanowski otrzymał zawiadomienie o godz. 9.30 rozpoczęcia meczu z wydziału spraw sędziowskich i stosownie do przepisów odgwiżdżał zawody jako walkower 3:0 dla Garbarni. Ciekawe, jaki będzie epilog tej niezwyklej sprawy.

Drużynowe mistrzostwo bokserskie Gedania (Gdańsk) gromi Astorię (Bydgoszcz) 11:5

W ubiegły piątek odbył się w Gdańsku w ramach drużynowych mistrzostw Pomorza rewanżowy mecz bokserski między Astorią bydgoską a gdańską Gadaniami, zakończony zasłużonym zwycięstwem tej ostatniej w stosunku 11:5.

U zawodników Gedańi można było zauważyć wielkie postępy techniczne jak i taktyczne, a szczególnie wytrzymałość. W wielkiej mierze mają to do zawdzięczenia trenerowi p. Singerowi, który obecnie tą drużynę trenuje. Nieco gorzej wypadł skład Astorii, któremu brak z wyjątkiem Urbaniaka przede wszystkim tej cennej wytrzymałości.

Zawody w ringu prowadził bez zarzutu p. Lewicki z Torunia. Na punkty p. Piotrowski z Grudziądza. Sędziowanie było sprawiedliwe.

Na ogół wszystkie walki stały na wysokim poziomie.

Walka wstępna w wadze piórkowej między Sierockim II a Miołkiem (zawodnicy Gedańi) była nierozstrzygnięta.

Poszczególne walki miały następujący przebieg.

Waga musza: Wypijewski (A) — Cynamon (G). Wypijewski silniejszy fizycznie nie mógł młodemu i małemu Cynamonowi dać rady. C. od pierwszej rundy objął prowadzenie i po bardzo ładnej technicznej walce wygrał zasłużenie na punkty. Rokujemy mu najlepsze nadzieje. Prowadzi Gedańia 2:0.

Waga kogucia: Wojtkowiak (A) — Sierocki (G). Pierwsza runda była wyrównana, w drugiej lekka przewaga miał Sierocki, który lepiej trafił. Trzecia należała do Wojtkowiaka. Wynik remisowy jest sprawiedliwy. Prowadzi Gedańia 3:1.

Waga piórkowa: Radomski (A) — Zieliński (G).

Formalności stało się zadość Ostatnie mecze o wejście do Ligi

CRACOVIA—BRYGADA 4:1 (1:0)

Kraków. (PAT) Finałowy mecz o wejście do Ligi między Cracovią i Brygadą z Częstochowy zakończył się spodziewanym zwycięstwem Cracovii 4:1 (1:0).

Mecz ten był formalnością, gdyż Cracovia miała już zapewnione wejście do Ligi.

Zwycięstwo Cracovii przyniosło jej ostatecznie pierwsze miejsce w tegorocznych rozgrywkach o wejście do Ligi, przyczem Cracovia nie odniosła żadnej porażki, tracąc dwa punkty tylko w remisach ze Smigłym i z A. K. S-em.

Sędzia p. Glowacz. Widzów do 3.000.

Przed meczem uczczono pamięć ś. p. dr. Jerzego Michałowicza wiceprezesa P. Z. P. N. i znanego działacza sportowego minutą milczenia.

BENJAMINEK LIGI AKS Z CHORZOWA ZDAŁ OSTATNI EGZAMIN W WILNIE ZADAWAJĄCO

Wilno. (PAT) Rozegrany w Wilnie mecz piłkarski o wejście do Ligi między Smigłym a AKS zakończył się porażką Smigłego 3:5 (2:1). Zawody te nie wzbudziły specjalnego zainteresowania gdyż Smigły nawet w razie zwycięstwa nie miał już żadnej szansy w zakwalifikowaniu się do Ligi. Sędziował słabo por. Kaflński z Warszawy.

Sekcja narciarska WKS Gryf Toruń obraduje

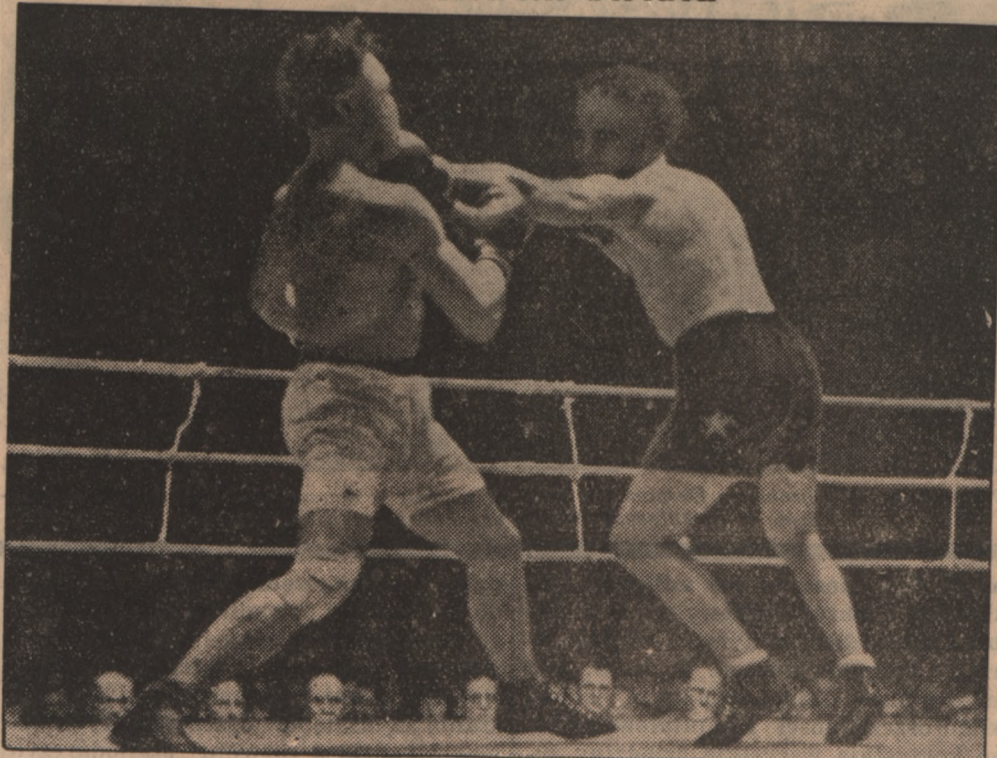
Pod przewodnictwem p. Jacowicza odbyło się zebranie sekcji narciarskiej WKS Gryfu. Na zebraniu omówiono sprawę budowy schroniska na Wieżycy oraz sprawę kursów które przewidziane są w Worochcie, Zakopanem, Sławsku i Siankach. Oprócz kursów przewidziane są obozy wędrownie.

Sromotna porażka reprezentacji Elbląga w spotkaniu zapaśniczym z Łodzią

Królewiec. (PAT) W meczu zapaśniczym Łódź pokonała reprezentację Elbląga w Prusach Wschodnich 18:6. Mecz wywołał znaczne zainteresowanie i zgromadził około 1000

widzów. Na zawodach obecny był przedstawiciel polskiego konsulatu w Królewcju p. Nowaczyk. Przed meczem odegrano polski hymn narodowy.

Roth mistrzem świata

Mistrzostwo świata w wadze półśredniej utrzymał Belgijczyk Roth bijąc Niemca Wittę na punkty. Spotkanie odbyło się w Berlinie

ski (G). Po pierwszej wyrównanej rundzie Zieliński w drugiej zdobył prowadzenie. Jednakże w trzeciej Radomski nadrobił tak, że walka skończyła się jako nierozstrzygnięta. Prowadzi Gedańia 4:2.

Waga lekka: Dorsz (A) — Bianga (G). Spotkanie tych dwóch techników było najładniejszą walką całego meczu. Bianga, który zasadniczo walczy w wadze piórkowej, mimo to zwyciężył wysoko na punkty silniejszego Dorsza. Prowadzi Gedańia 6:2.

Waga półśrednia: Sobek (A) — Plichta (G). Po bardzo silnej wymianie ciosów w pierwszej rundzie Sobek w drugiej musiał się zapoznać z deskami. Jednak w trzeciej, bardzo ładnie nadrobił tak że walka zakończyła się wynikiem nierozstrzygniętym. Prowadzi Gedańia 7:3.

Waga średnia: Urbaniak (A) — Sarnowski (G). Walka ta od pierwszej rundy była prowadzona w żywym tempie. Z obu stron padały ostre ciosy. W pierwszych dwóch rundach prowadził Urbaniak, w trzeciej ruszył do ataku Sarnowski, lecz straconego terenu odrobić już nie zdołał. Wygrał zasłużenie Urbaniak. Prowadzi Gedańia 7:5.

Waga półciężka: Łukowski (A) — Hanske (G). Łukowski o głowę wyższy od przeciwnika, nie wykorzystał długości ramion i dopuszczał do zwarcia, w którym Hanske okazał się lepszym. Wszytkie rundy należały z lekką przewagą do Hanskego, który wygrał zasłużenie na punkty. Prowadzi Gedańia 9:5.

Waga ciężka: Borożyński (A) — Choma (G). Borożyński nie stawił się do walki mimo, że przy przedstawianiu drużyn pokazał się w ringu. Zwyciężył walkowerem Choma, który z dotychczasowych walk o drużynowe mistrzostwo Pomorza stoczył jedną walkę. Wszystkie inne wygrał walkowerem. Widocznie dla Chomy nie ma na Pomorzu przeciwnika.

Ogólny wynik 11:5 na korzyść Gedańi. Skutkiem ostatniego zwycięstwa Gedańia jest pierwszym kandydatem na drużynowego mistrza bokserskiego Pomorza. Gedańia jednak jeszcze walczyć musi z KS. ZS. Grudziądz w Grudziądzu.

Hokeiści Śląscy już w tym tygodniu rozpoczną treningi na lodzie

W sobotę miało nastąpić otwarcie sztucznej lodowicy w Katowicach. Wskutek niekorzystnych warunków atmosferycznych otwarcie przełożono na środę lub czwartek przyszłego tygodnia.

Mistrz świata Marcel Thill żegna się z ringiem

Dzienniki francuskie donoszą, że mistrz świata wagi średniej Francuz Marcel Thill wystąpi po raz ostatni na ringu przeciwko Lou Brouillard a następnie wycofa się z czynnego życia sportowego. Marcel Thill prawdopodobnie otworzy szkołę dla bokserów.

Od naszych korespondentów

Pokazy Przyniesienia Rolniczego

KONCZEWICE. W niedzielę, 25 ub. m. odbył się tu pokaz Przyniesienia Rolniczego, w którym brały udział zespoły z Kończewic, Brachnowa, Chelmży, Dębin, Dubielna i Dziemion. Bogaty plon swej pracy przedstawiła młodzież „okręgu gradowego”, jak słusznie w przemówieniu swym zaznaczył p. prezes P. T. R. Czarliński, który sam dokonał otwarcia pokazu. Pomimo kłeski, jaka dotknęła te okolice, ekspozycje wzbudzały ogólny podziw. Po zwiedzeniu wystawy goście przeszli do sali sąsiedniej obojętnej, gdzie wygłosił przemówienie p. inż. Waliński, który dał obraz historii P. R. w Polsce, na Pomorzu i w rejonie pracy Szkoły Rolniczej w szczególności, promując zarazem zebrane zespoły na stopnie wyższe. Po tym przemówieniu nastąpiły sprawozdania przodowników i przodowniczek z całorocznej pracy w zespołach P. R.

BRZOSZOWO. Prócz zespołów Przyniesienia Rolniczego 3 z Kijewa Król., 1 z Brzozowa i 1 ze Starogrodu, w pokazie w Brzozowie w dniu 18 ub. m. wzięły udział Kola Gospodyń Wiejskich z Brzozowa, z M. Czystego i Nowych Dóbr, Kółko Rolnicze z Brzozowa, Kijewa Królewskiego, M. Czystego i Starogrodu, Kolo Doświadczalne z Kijewa i Kółko Hodowlane z Brzozowa oraz „Unia”, która zademonstrowała cały szereg plugów i narzędzi do uprawy roli i maszyn rolniczych. Pomimo ulewnej deszczu pokaz zwiedziło około 1000 osób oraz liczny oddział wojska z Chelmna.

O godz. 13 w obecności pp. dyr. Izby inż. Buczka i wicedyr. inż. Serczyka, dowódcy p. p. w Chelmnie, radcy P. I. R. p. A. Szulca i wielu gości, pokaz otworzył p. starosta Biały, którego i gości powitał przewodniczący komitetu pokazu i prezes K. R. w Brzozowie p. Przeniczny.

Po ukończeniu prac komisji sędziowskiej do szczerze wypełniającej rolę publiczności przemówił p. starosta Biały, podnosząc wyjątkową pracę zespołów P. R. i K. G. W. i życząc rolnictwu lepszej przyszłości, którą tylko sam rolnik może sobie wykuć. Następnie p. inż. Buczek, dyr. Izby Rolniczej, w treściwym przemówieniu wskazał na konieczność pracy celowej w organizacjach rolniczych. Po sprawozdaniach przodowniczków p. inż. Adamiec, dyr. Szkoły Rolniczej w Chelmży, podkreślił doniosłość oświaty rolniczej i skuteczne sposoby kształcenia młodzieży przez przyniesienie rolnicze i szkołę rolniczą, ogłosił promocje zespołów P. R. na wyższe stopnie i ogłosił przydział nagród za ekspozycje.

Ze stoisk na pokazie komisja sędziowska wyróżnia stoiska K. G. W. z M. Czystego i Brzozowa, zespołów P. R. ze Starogrodu, Brzozowa i III stopnia żeńskiego z Kijewa Król. Stacji Ochrony Roślin Pomorskiej Izby Rolniczej i stoiska ze zbiorem owoców maj. Uśc. a dla firmy Unia złożyła specjalne podziękowanie za zorganizowanie pokazu maszyn i narzędzi rolniczych.

Poza tym przyznano całemu szeregowi wystawczyń i wystawców miejsca do premi.

Tuchola

— Z zebrania zarządu Z. O. R. Dnia 28. października odbyło się zebranie zarządu Związku Oficerów Rezerwy, które zagal w obecności siedmiu członków prezes p. ppłk. Rutkiewicz. Protokół z ostatniego zebrania odczytał sekretarz p. Praśniewski. Na zebraniu omawiano sprawę zjazdu powiatowego, który odbył się na dnia 15 listopada br. o godz. 14,30 na sali p. Trzebiatowskiego w Sliwicach. W tym celu odbędzie się w wspomnianym dniu wyjazd członków z Tucholi do Sliwic autobusem o godz. 13 z przed lokalu zebrania.

Do związku przystąpiło siedmiu nowych członków, mianowicie: pp. Taborski, ppor. Kuszowski B., Kuczowski F., Kłosowski, Kamiński i Jastrzembiec, Tobolski, jako podchorążowie.

Następnie wybrano na referenta samopomocowego p. Praśniewskiego H., a na referenta pracy społecznej p. Sokolowskiego Fr. kier. Urzędu Pocztowego w Tucholi.

Do członków wystosowano apel, żeby materialnie i moralnie wspierali Powiatowy Komitet Zimowej Pomocy Bezrobotnym.

Poza tym postanowiono odbywać począwszy od 1. 11. br. w każdą sobotę o godz. 19 schadzki towarzyskie, oraz w dniu 6 stycznia 1937 r. odbyć swój doroczny dancing w hotelu „du Nord”.

— Zbiórka rezerwistów. W dniu 11 listopada br. zbiorą się wszystkie oddziały Zw. Rezerwistów powiatu tucholskiego punktualnie o godz. 8 przed Komendą P. W., w celu wzięcia gremialnego udziału w pochodzie.

— Zarząd Towarzystwa Śpiewu im. „Moniuszko” prosi wszystkich swych czynnych członków, żeby punktualnie i regularnie przychodzili na lekcje śpiewu, które odbywają się co poniedziałek i czwartek na malej sali hotelu „du Nord”.

Zaznaczyć wypada, że Tow. Śpiewu im. Moniuszki urządza w połowie listopada br. w salach hotelu „du Nord” wielką niebywałą rewję, na program której składają się różne śpiewy chóru, przeróżne solowe występy śpiewne, deklamacje i góteskowa tańca poszczególnych członków, po czym ogólna zabawa taneczna.

Świecie

(§) **Czy doczekamy się jeszcze jednej pary pociągów?** Przed kilku tygodniami pisaliśmy, podając odpowiednie uzasadnienie, o konieczności wstawienia jeszcze jednej pary pociągów osobowych na linii lokalnej między Świeciem a Terespolm. Należałoby wstawić tę parę pociągów w porze populudniowej i to tak, by młodzież ze szkół świeckich, w liczbie około 150, wysłuchawszy lekcji do końca, zdążyła na pociąg, który powinien wyjeżdżać ze Świecia około godz. 14. Dodatkowy pociąg z Terespola zaś przywoziłby pasażerów z pociągu bydgoskiego i Pruszcza Bagienicy, którzy obecnie są zmuszeni wyczekiwać w Terespole kilka godzin na odjazd pociągu do Świecia, miasta, odległego tylko o 7 km.

(§) **Ofiarowali na szybowiec LOPP.** W dalszym ciągu złożyli ofiary na nowy szybowiec miejscowego koła szybowcowego LOPP: pp. dr. Kraszewski i insp. Cichocki po 5 zł, dr. Romanowski i dr. Zawadzki Warlubie po 2 zł.

(§) **Parcelacja domeny państwowej.** Z domeny państwowej Stażki, gminy Świekatowo, ulegnie parcelacji 437 ha ziemi. Zgłoszenia reflektantów należy składać do 20 listopada br. w Starostwie Powiatowym w Świeciu.

(§) **„Czar munduru” na scenie świeckiej.** Stow. Urzędników Samorządowych przy Kraj. Zakładzie Psychiatrycznym, wystawia w niedzielę 8 listopada br. w sali Zakładu świetną sztukę pt. „Czar munduru”.

Wielki pożar w pow. świeckim
Niemal pół wsi Lipinki stanęło w ogniu

(§) **Nowe, n. W.** Jedną z ostatnich nocy stała się nocą zgrozy dla mieszkańców wsi Lipinki.

Była blisko północ, bo godz. 23, kiedy prawie wszyscy mieszkańcy tej spokojnej w lasach położonej wsi spali, aż tu nagle poprzez wszystkie osiedla rozległ się złowrogi alarm ze górnymi... Wiesz się pali. Nie trwało długo i cała wieś stanęła na nogi bo rzeczywistość cała wieś była zagrożona, dzięki przychylnemu żywiołowi kierunkowi wiatru i gdyby nie skuteczna interwencja akcji ratowniczej kto wie jakie byłyby ostateczne skutki coraz to wzmagającej się pożogi.

Zaczęło się od stodoły oberżysty Leona Zawadzkiego a skończyło na budynkach gospodarczych rolnika Franciszka Stachurskiego.

Ogień, który z lotą nie wiadomych przyczyn powstał w stodole wymienionego oberżysty, zniszczył nie tylko stodołę wraz z zasypami ale i dach oberży i stał przyczyną

się na zagrodę Franciszka Kowalskiego, gdzie spaliły się stodoła i chlew oraz szopa z torfem i drzewem. Dalej, niszczycielski pochód płomieni ogarnął zabudowania gospodarcze sąsiada Konstantego Domachowskiego, gdzie tak stodoła jak i chlew oraz wszelkie przybudówki zostały w krótkiej chwili obrócone w perzynę.

Płonący chlew zagroźnika Franciszka Stachurskiego, czwarta z rzędu zagroda, był ostatnim zniszczonym przez pożar; tu dopiero zdolano pożar, który w ogromnie szybkim tempie się szerzył, umiejscowić i zapobiec dalszym skutkom.

Wartość spalonych budynków jak i ruchomości oraz wszelkich zapasów na zimę czy to dla bydła lub trzody chlewnej, czy też opału, jest bardzo pokaźna. Część strat pokryje ubezpieczenie od ognia, gdyż wszelkie budynki były asekurowane.

Organa policyjne zaś podjęły śledztwo celem ustalenia przyczyn pożaru.

Wracając z rozprawy sądowej oblała kwasem solnym twarz swego przeciwnika

Niezwykłe zajście na przystanku autobusowym w Topólnie

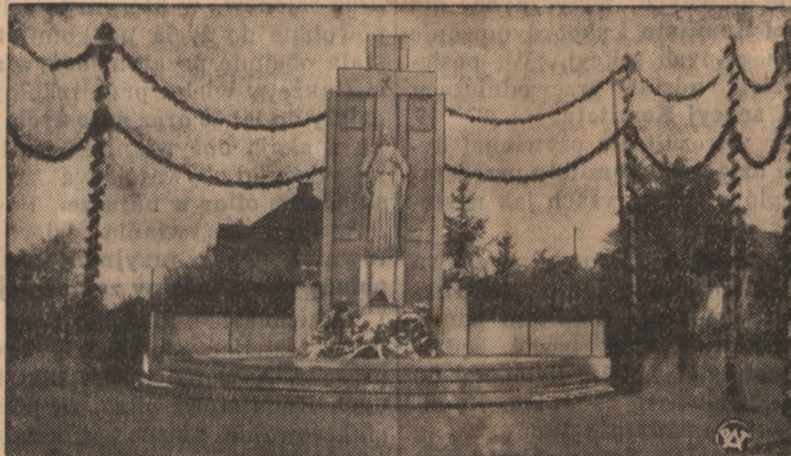
(§) **Świecie n. W., 30. ub. m.** Onegdaj wieczorem w Topólnie, — miejscowości powiatu świeckiego, na przystanku autobusowym linii Świecie — Bydgoszcz, byli podróżni jak i przypadkowi przechodnie świadkami niezwykłego zajścia:

Otóż z autobusu wyszedł pewien mężczyzna oraz pewna kobieta. Ta ostatnia w chwili kiedy ów mężczyzna opuszczał autobus oblała jego twarz jakimś płynem żrącym. W tej chwili rozległ się straszny krzyk owego mężczyzny, tracącego nagle wzrok. Natychmiast zajęto się nim i przewieziono do szpitala, gdzie okazało się iż został on obłany kwasem solnym, co spowodowało natychmiastowe wypalenie prawego oka i silne uszkodzenie lewego a ponadto poparzenia całej twarzy.

Okazało się iż owym nieszczyśliwym mężczyzną jest przeszło 40 lat liczący kupiec Franciszek Jahn z Niewieścina, a ową kobietą, która dopuściła się takiego czynu jest Marta Kaus z Cielieszyna.

Dokonała ona tego zamachu z zemsty; gdyż wracali oni właśnie ze Świecia z rozprawy sądowej, gdzie K. skarżyła Jahna o pewną niewielką kwotę pieniężną na tle sporu cywilnego, chodzącego o kupno pewnych przedmiotów. Podczas sprawy, zarzucił jej J. iż porodziła ona dziecko które potem spaliła w piecu.

Pomnik Chrystusa Króla

W Ostrowie Wielkopolskim został uroczystie odsłonięty i poświęcony przez J. E. ks. biskupa Dymka pomnik Chrystusa-Króla, ufundowany przez miejscowy cech rzeźnicko-wędliniarski. Pomnik ten, o wysokości około 8 mtr., projektu art. rzeź. Szczecińska, wykonany przez art. rzeźb. Zaka, należy obok pomnika Wdzięczności Najśw. Serca Jezusowego w Poznaniu, do najwspanialszych i najpiękniejszych tego rodzaju monumentów w Wielkopolsce. Na zdjęciu naszym pomnik Chrystusa-Króla

Toruń

Toruńska uroczystość obchodu 15-lecia Macierzy Szkolnej w Gdańsku

Jak się dowiadujemy, odbędzie się w niedzielę, 15 bm. w Dworze Artusa w Toruniu uroczysta akademія z okazji 15-lecia istnienia gdańskiej Macierzy Szkolnej. Pierwszą część programu, która zostanie transmitowana przez radio, wykona: przemówienie na temat „Szkol-

nictwo polskie w Gdańsku”, występ Chóru Męskiego „Moniuszko” w Gdańsku, deklamacje uczn. Szkoły Handlowej i występ zespołu profesorów Gdańskiego Konserwatorium Muzycznego.

Bliższe szczegóły zostaną jeszcze podane.

Echa artykułu „Planowanie pracy na tle środowiska”

Zarząd Okręgu Pomorskiego Kolejowego Przyniesienia Wojskowego podaje do publicznej wiadomości, że artykuł pod tyt.: „Planowanie pracy na tle środowiska”, wydrukowany w Nr. 2-4 miesięcznika „Przyniesienie Obywatelskie” ukazał się w druku bez miarodajnej aprobaty władzy Okręgowej Kolejowego Przyniesienia Wojskowego, przez co nadużyto jej zaufania.

Dotychczasowa współpraca organizacji naszej ze społeczeństwem Pomorza i jej duże rezultaty świadczą o wysoce patriotycznym i państwowym nastawieniu naszej organizacji, jak też o tym iż zjawienie się omawianego artykułu, tak odbiegającego od do-

tychczasowej linii naszej pracy, jest jedynie tylko przypadkiem.

W związku z tym Zarząd Okręgu Pomorskiego Kolejowego Przyniesienia Wojskowego uważa za konieczne w stosunku do autora artykułu wyciągnąć odpowiednie konsekwencje, co daje rękojmię na przyszłość dobrej współpracy ze społeczeństwem pomorskim w imię wspólnego celu, jakim jest przygotowanie kraju do obrony.

Z poważaniem
Za Zarząd Okręgu KPW.
(—) Inż. J. Getler-Girtler, prezes Okręgu,
(—) Witold Gojzewski, sekretarz Okręgu.

+

W dniu 29. X. 1936 r. zmarł
nasz długoletni pracownik

ś. p.

Kazimierz Zalewski

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Miejski w Toruniu
Elekrownia, Gazownia
i Tramwaje.

7879

Chojnice

— **Rodzina urzędnicza.** Ostatnio odbyła się w hotelu Polonia kawka towarzyska rodziny urzędniczej. Wśród licznie zebranych zauważyć można było p. starostę Lipskiego, prezesa sądu okręgowego dr. Halskiego, p. burmistrza Sierackiego i inn. W czasie kawki urządzono zbiórke na zakup plek dla działwy szkół powszechnych. Całością kierowała umiejętnie ku zadowoleniu obecnych pani Szelezińska.

— **Powstanie nowego komitetu.** Zawiązał się tu na ostatnim zebraniu zarządów opiek rodzicielskich czterech szkół powszechnych stały komitet budowy szkoły powszechnej w Chojnicach. Do komitetu weszli pp. Wiemann, jako przewodniczący, Bakowski, Graczyk, Prabucki, jako członkowie prezydium. Komitet ma jako zadanie zwrócić się do władz samorządowych miejskich, powiatowych w sprawie budowy w Chojnicach nowej szkoły powszechnej, której brak daje się poważnie odczuwać.

— **Bulki zdrożały.** Na kwartalnym zebraniu cechu piekarskiego członkowie cechu uchwalili podnieść cenę bułki pszennej z 4 na 5 groszy. Cech złożył 100 zł. na ręce komitetu niesienia pomocy zimowej bezrobotnym.

— **Plantacja tytoniu.** Sąd Grodzki skazał rol. Nazarskiego Tomasza z Ogorzelin za uprawianie roślin tytoniowych bez zezwolenia władz skarbowych na karę grzywny w wysokości 111 zł. z ew. zamianą na 5 dni aresztu. Nazarski posiadał w swym ogrodzie ponad 150 roślin tytoniowych.

Radni miasta obradują

Uchwalenie trzech nowych podatków i pięciu dodatków do państwowych podatków

W ub. piątek odbyło się przy udziale 23 radnych pod przewodnictwem burmistrza Sierackiego w obecności insp. sam. gminnego p. Kaliszana Henryka posiedzenie jawne rady miejskiej. Rada miejska uchwalila nowe podatki na rok 1937, a mianowicie dodatki do państwowych podatków i to do patentów na wyrób przetworów wódczanych i na sprzedaż o 100 proc., dodatek do państwowego podatku od nieruchomości, do ceny świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych, do państwowego podatku gruntowego i dochodowego. W dalszym ciągu uchwalono samoistne podatki od sztyldów, plakatów i anonsów, od zajmowanych lokali, w hotelach, pensjonatach i t. p. oraz podatek od zbytku mieszkaniowego. Nadmieniamy, że te trzy podatki samoistne już kiedyś zostały uchwalone, ale ponieważ okazały się nieopłacające, zniesiono je. Podatek od sztyldów bezwzględnie zeszpeci miasto, ponieważ każdy, aby nieopłacać zbyt wygórowanego podatku, sztyld zmniejszy do minimum. Podatek pobiera się 5 zł. od metra kw. sztyldu. Następnie rada uchwalila rozporządzenie w sprawie ustalenia szczegółowych przepisów sanitarno-porządkowych dla m. Chojnic oraz regulamin obrad rady miejskiej. Radni odrzucili większość głosów wniosek zarządu miejskiego o upoważnienie zarządu miejskiego na wystawienie weksli p. Szycy w razie niemożności gotówkowej wypłaty należności całkowitej za instalację centralnego ogrzewania w nowobudującym się gmachu gimn. kupieckiego. Pod koniec posiedzenia wpłynął wniosek większości radnych o uchwalenie votum niezaufania ławnikowi miejskiemu Bolesławowi Mazurkiewiczowi za nie zgodne z uchwałami rady miejskiej działania. Wniosek większością głosów został uchwalony.

Kowalewo

— **Za kratki.** Sąd Grodzki w Kowalewie na posiedzeniu skazał Waśkiewicza Michała z Orzechówka za kradzież roweru na 6 mies. więzienia, a Radeckiego Ksawerego na 7 miesięcy więzienia za paserstwo. Izdebskiego Franciszka z Torunia za kradzież zegarka na szkodę Derebeckiego Zygmunta na 1 mies. aresztu. Przygockiego Władysława z Kowalewa za kradzież gotówki Zielińskiego Janowi z Orzechówka na 6 mies. więzienia. Alechniewicza Stanisława z Dobrzyńna, Pipezyńskiego Romana za kradzież zboża z wozu na 6 mies. więzienia, a Bronikowskiego Romana również z Dobrzyńna na 7 mies. więzienia za paserstwo.

W czasie od 5—12 listopada 1936 r. Tydzień Polskiego Białego Krzyża pod hasłem: „Uświadomiony żołnierz — najlepszym obrońcą granic“.

Dziś nabożeństwo żałobne za poległych i zmarłych żołnierzy

Msza św. za duszę Marszałka Piłsudskiego, oraz poległych i zmarłych żołnierzy, odbędzie się w dniu 2 listopada br. o godz. 10 w kościele garnizonowym.

O udział delegacji i pocztów sztandarowych organizacji prosi
Polski Biały Krzyż w Bydgoszczy.

Na bruku bydgoskim

— **Osobiste.** W dn. 27 października r. b. w bazylice gnieźnieńskiej odbył się ślub p. mjr. Feliksa Bartoszewicza z p. Zofią Stefańską. Do licznych życzeń, nadesłanych z okazji zaślubin p. mjr. Bartoszewicza, z Bydgoszczy, od korpusów oficerskich i licznego grona znajomych i przyjaciół, przylączyła się również Redakcja naszego pisma.

— **Ślub.** W dniu 27 ub. m. pobłogosławiony został w kościele św. Trojcy w Bydgoszczy związek małżeński między panią Klarą Jachowską, córką pp. Dyonizostwa Jachowskich, a panem Bronisławem Czajkowskim, urzędnikiem Ubezpieczalni Społecznej w Bydgoszczy. Młodej i dobranej parze na dalszej drodze życia „Szczęść Boże“.

— **Z okazji tegorocznego „Tygodnia Miłosierdzia“** rozesłał B. O. Caritas do pp. właścicieli domów listy z prośbą o deklaracje obiadów dla biednych. Listy te przyniosły dobry rezultat. Roznosiciele list nie zdołali jednak dotrzeć do wszystkich właścicieli, celem odbioru wspomnianych list. Wobec tego zwraca się „Caritas“ do pp. gospodarzy z gorącą i serdeczną prośbą, by zechcieli zadeklarowane listy sami odesłać do biura. Ze względu na to, iż uruchomienie kuchni naszej dla biednych nastąpi już w najbliższych dniach, uprasza się o zwrot list w jak najkrótszym terminie.

— **Kurs dla siostr pielęgniarek.** Uroczyste otwarcie kursu odbyło się w poniedziałek, dnia 26 ub. m. przy udziale lekarzy wykładowców i zarządu P. C. K. Kandydatek na kurs zgłosiło się 53. Wykłady odbywają się w poniedziałki, czwartki i piątki. Bliższe informacje w sekretariacie P. C. K., ul. 3 Maja 24, od godz. 12—13.

— **Konferencja wywiadowcza z rodzicami** w sprawie postępów w nauce i sprawowania się dzieci w szkole ćwiczeń przy Państwowym Seminarium Nauczycielskim odbędzie się we wtorek, dn. 3 bm. o godz. 12,45 w gmachu Seminarium.

Zebrania — Odczyty

— **Związek Strzelecki — Oddział Wodny.** We wtorek, dnia 3 bm. o godz. 19 odbędzie się miesięczne zebranie wszystkich członków i sympatyków w świetlicy przy ul. Marsz. Focha 39 m. 3.

— **Tow. Oświat. „Lech“.** Zebranie plenarne odbędzie się w poniedziałek, 2 bm. o godz. 20 w lokalu p. Mellerowej przy pl. Piastowskim.

— **Zebranie Koła Kobiecego L. O. P. P.** Nr. 1 odbędzie się w poniedziałek, dnia 2 b. m. o godz. 18,30 w szkole im. Sienkiewicza przy ul. Sowińskiego pokój 22. Jednocześnie podaje się do wiadomości, że w każdy poniedziałek od godz. 17—18 w wymienionej szkole będą pełnione dyżury celem informowania zainteresowanych o organizacji obrony przeciwlotn.-gazowej, oraz przyjmowania zapisów na kursy obrony p/gazowej i na członków L. O. P. P.

— **Placówka 4 (Szwederowo) Zw. Powstańców i Wojaków O. K. VIII.** Plenarne zebranie miesięczne dnia 4 bm. o godz. 19 w sali p. Kolodzieja.

— **Placówka 4 (Szwederowo) Zw. Powstańców i Wojaków O. K. VIII.** Plenarne zebranie miesięczne dnia 4 bm. o godz. 19 w sali p. Kolodzieja.

ODCINKI TYGODNIOWE

Trzy po trzy

— Ach, jaka to szkoda, że październik już się skończył — westchnie sobie na pewno niedługo „sztabaczka“ i niedługo „sztabak“ w granatowym mundurze! Nadejdzie godzina 6 lub 7 wiecz., a tu ani rusz! Mamusia nie wypuści z domu. Boć poco?! Po to, żeby się „włóczyć“ po Gdańskiej?

— Młodzież o tak późnej porze, szczególnie gdy już jest ciemno, nie powinna spacerować po ulicach, bo to zawsze jest „niebezpieczne“ i „zagroza moralności“ — mówią opiekunowie. A zresztą przepisy szkolne coś mówią, że po którejś tam godzinie wieczorem młodzież nie wolno bez opieki pokazywać się na ulicy — specjalnie na Gdańskiej od placu Teatralnego do „wyłotu“ ul. Sniadeckich.

Zupełnie coś innego jest w październiku! Przecież to miesiąc nabożeństw różańcowych. Młodzież tak chętnie na nie chodzi! Nie trzeba młodzieży przeszkadzać w pobożnych praktykach! Przecież w kościele jeszcze nikt się nie „zgorzyszył“! I słusznie! Niech młodzież uczy się pobożności! Ale młodzież nietylko ma cześć do nabożeństw różańcowych, ale ma również „nabożeństwo“... sama do siebie.

Zochna aż „raczki piecze“, myśli jej mięsa się w modlitwie, bo tam obok stoi Stach.

— Ach, ten Stach, ten Stach! Żeby on wiedział, jaki on przystojny! Te jego oczki!

Gawędy

na dowolny temat

Dziś umarłych święto... Znamienne piętno tego dnia — jedyne-go w roku, poświęconego całkowicie pamięci i kultowi umarłych — nosiła już wczorajsza niedziela, która w tym roku zbiegła się w kalendarzu z dniem Wszystkich Świętych.

Bydgoszcz żywi głęboki, zawsze żywy i niezmienny kult dla tych, którzy odeszli w zaświaty. I jak co roku czcila pamięć swych bliskich — wszystkich, którzy znaleźli spoczynek na naszych cmentarzach — całą głębią swych uczuć. Od rana do późnego wieczoru widać było na ulicach tłumy spieszące za miasto. W rękach przechodniów widać było kwiaty i zieleń. Po południu też wszystkie prawie cmentarze zamieniły się w kwitnące ogrody. Królowały w nich złoczenie — kwiaty jesieni i kwiaty umarłych. Wieczorem cmentarze jaśniały tysiącami

ogników. Niby robaczki świętojańskie ogniki te migaly wśród mogił, mieniając się blaskiem różnokolorowych świateł.

Wśród swiatek i grobów uwijali się żywi, którzy podążyli z hołdem i modlitwą za umarłych...

Tak jak każdy, posiadający swych krewnych i powinowatych na bydgoskich cmentarzach, oddawał hołd swym bliskim — tak Bydgoszcz cała uczciła pamięć najbliższych sercu każdego mieszkańca, pamięć poległych i zmarłych żołnierzy, uroczystym, imponującym i wzruszającym swą szczerością obchodem. Tłumy dążyły na cmentarz żołnierski.

Dzień wczorajszy minął pod znakiem powagi, skupienia, głębokich rozmyślań i przeżywania odległych wspomnień.

(Czek.)

Bydgoski Komitet Obywatelski podjął akcję pomocy zimowej na rzecz bezrobotnych

W ub. piątek, dnia 30 października odbyło się w salce posiedzeń Wydziału Powiatowego pod przewodnictwem p. wicestarosty Robakowskiego posiedzenie sekcji organizacyjnej Miejskiego Komitetu Obywatelskiego do walki z bezrobociem w Bydgoszczy. Celem zebrania było ustalenie głównych wytycznych dla działalności Komitetu i skoordynowanie prac poszczególnych sekcji. W posiedzeniu wzięli udział przewodniczący wszystkich sekcji Komitetu.

Ustalony w rezultacie ożywionej dyskusji plan działania Komitetu przedstawia się w głównych zarysach jak następuje:

Na czoło całej działalności wysuwa się akcja stała, która zgodnie z instrukcjami ogólnopolskiego Komitetu pomocy zimowej bezrobotnym trwać będzie przez 5 miesięcy, t. j. od 1 listopada do 1 kwietnia. Głównym zadaniem Komitetu będzie zgromadzenie funduszy na walkę z bezrobociem drogą zbiórki pieniężnej, przeprowadzonej wśród obywatelstwa miasta Bydgoszczy, według norm świadectw, uchwalonych dla przemysłu i handlu, rzemiosła, nieruchomości i

świata pracowniczego przez Komitet Wojewódzki w Poznaniu. Komitet zwróci się do central wszystkich związków, instytucji i urzędów w Bydgoszczy z prośbą o przeprowadzenie takiej zbiórki wśród członków i pracowników. Właściciele nieruchomości będą obsłużeni według rejonów, w którym to celu zostaną powołane do życia podkomitety. Akcja stała obejmie pozatym dożywianie dzieci (także w wieku przedszkolnym), młodzieży do lat 18 oraz dorosłych. W związku z akcją dożywiania Komitet zwróci się także do obywatelstwa z prośbą o składanie ofiar w naturze. Poważną rolę w akcji dożywiania dzieci powinno również odegrać przyjmowanie dzieci na obiady przez rodziny zamożniejsze.

Równoległe z akcją pomocy bezrobotnym rozwijać się będzie propaganda prasowa na łamach wszystkich dostępnych Komitetowi pism, za pomocą rozplakatowania odezw, rozdawnictwa ulotek i t. p.

Celem ożywienia propagandy zostanie w mającym być jeszcze ustalonym terminie urządzony „Dzień dla bezrobotnych“, w którym będzie przeprowadzona

DYŻUR APTEK

— Dyżur nocny aptek do dnia 8 bm. włącznie pełnią: apteka Piastowska ul. Sniadeckich 49, tel. 3682 i apteka pod Orłem, Rynek Marsz. Piłsudskiego 1, tel. 3098.

Scena i kulisy

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Tani poniedziałek. Dziś, nieodwołalnie ostatni raz w sezonie „Zburzenie Jeruzolimy“, epilog wojny rzymsko-żydowskiej w 3 częściach (16 odsłonach) T. Konczyńskiego z udziałem całego niemal zespołu, w pomysłowej reżyserii J. Szydlera. Znaczna zniżka cen biletów uprzystępnia najszerszym warstwom dostęp na to istotnie wartościowe przedstawienie.

KINA.

ADRIA: „Ostatni poganin“ i film plastyczny.

APOLLO: „Maria Stuart“ i nadprogram.

BALTYK: „Baboona“ i „Pieśń Kozaka“.

KRYSTAL: „Trędowata“ i liczne ciekawe dodatki.

MARYSIENKA: „Bohater“.

REWIA: „Gra o kobietę“ i „Zuzanna idzie w świat“.

Mgr. Frankowski z Bydgoszczy sekretarzem p. Wojewody Pomorskiego

Z dniem 1 bm. opuścił Bydgoszcz sekretarz Sądu Rozjemczego w Bydgoszczy i aplikant Sądu Okręgowego p. mgr. praw **Alojzy Frankowski**, przechodząc na stanowisko sekretarza osobistego p. **Wojewody Pomorskiego Raczkiewicza**.

P. mgr. Frankowski w czasie swego kilkuletniego pobytu w Bydgoszczy dał się poznać obywatelstwu miasta i powiatu jako ruchliwy społecznik i organizator — ciesząc się w sferach fachowych uznanem zdolnego i cenionego prawnika.

publiczna zbiórka pieniężna z udziałem najwybitniejszych przedstawicieli miejscowego społeczeństwa. Sekcja imprezowa przygotowuje poza tym **kiermasz na rzecz bezrobotnych**. W planie jest także urządzenie przedstawień teatralnych itp. imprez na pomnożenie funduszy Komitetu.

W tych ramach ogólnych rozwijać się będzie działalność Komitetu. Spodziewać się należy, że jego wysiłki spotkają się ze strony obywatelstwa bydgoskiego z pełnym zrozumieniem.

Wybór wiceprezydenta Bydgoszczy

Przewodniczący Rady Miejskiej m. Bydgoszczy p. prezydent miasta **Barciszewski** rozesłał w tych dniach zaproszenia do radnych na specjalne posiedzenie Rady Miejskiej, celem dokonania wyboru jednego wiceprezydenta miasta.

Wyborcze posiedzenie Rady Miejskiej odbędzie się w nadchodzący czwartek, dn. 5 bm. o godz. 18,30 w Ratuszu.

Tyle w nich uczuć niezgłębionych! Szczególnie, gdy przymruży powieki o tak długich, czarnych rzęsach! Zochna wyobraża sobie, że w tej chwili Stach spokojnie patrzy naprzód, a oczki jego błyszczą setkami światełek, że źrenice odbijają całe bogactwo kościoła: złoto i srebro, a dusza jego drga milionem tonów organowych i pobożnych, rozśpiewanych serc ludzkich. Aż jakiś dreszcz nieokreślony ogarnia Zosię. Wie, że tam Stach stoi, ale nie śmie wprost w jego stronę spojrzeć.

Jurek zaś czeka niecierpliwie, żeby się tylko nabożeństwo skończyło. Stoi pod chórem, aby potem jak najprędzej wyjść, bo przecież musi koniecznie spotkać Marychnę, musi ją „odprowadzić“! Musi pilnować, aby mu Marylka gdzieś nie „wsiąkała“, bo już 2 razy Karol mu ją prawie z pod nosa „zgwiznął“, a on potem przez całą noc spać nie może...

Gucio idzie tylko na plac Piastowski pod kościół, aby po nabożeństwie urządzić „przeгляд“. Guccio lubi „wice“ — „nabiera“ p...ki (wyraz niecenzuralny, używany tylko w gwarze uczniowskiej) i kpi sobie z kolegów. Patrzy i śledzi nieraz co oni robią, gdzie idą, z kim idą, jak idą, co mówią, co robią. — a potem na drugi dzień ma niewyczerpany temat do drwinek i przyćinków, że kolegów aż „djabli biorą“, a Kazik aż grzmotnął w niego kalamarzem, ale trafił tylko w drzwi akurat w chwili gdy pan profesor wchodził i potem była cała heca!

Ale dziś koledzy muszą się „uczciwie

zemiścić“. Dziś stoją razem z Guciem na placu Piastowskim i knują zdradzieckie plany.

Robi się ruch. Już wychodzą! Już tłumy cale przechodzą obok nich. Widać również granatowe berety i płaszcze. Chwila nadeszła. Nagle „lapes capes“ — nogi Gucia wędrują błyskawicznie do góry ujęte mocno w ręce kolegów i...

Gucio tkwi głową na dół w pobliskim koszu do papieru i „fajta“ nogami! Ach, to była zemsta! Guccio przynajmniej na cały rok jest skompromitowany.

Tak — to wszystko można było zrobić w październiku. A teraz co?!

Trzeba przykładowie siedzieć w domu i „wkuwać“. Niema rady!

— Wkuwać? Niema głupich — mówi Guccio! „My czwartoklasiści — czwórka specjalności!“ itd. śpiewa sobie Guccio.

Owszem można czytać, ale np... (och nie powiem, bo by tych książek aż w całej Bydgoszczy zabrakło, taki miałby popyt). Jednak gdy przyjdzie godzina 6 wieczorem Guccio musi wyjść na Gdańską. Ale gdzież znowu na Gdańską! On tylko idzie do kolegi po matematykę, bo pożyczyl mu książkę. Gdańska — to tak tylko — ubocznie.

A jednak na Gdańskiej jest „morowo“. Pomiedzy godziną 6 a 7 wychodzą ekspedjentki... i wogóle robi się w tym czasie ruch. Ho, ho, to jest życie! A jak zobaczy się zdaleka „belfra“ wyciąga się zeszyt i tempem 120 pas na minutę wali się naprzód ni- by „w celach naukowych“, albo też robi się

w tył zwrot i... w nogi!

No nie? A może jest inaczej?

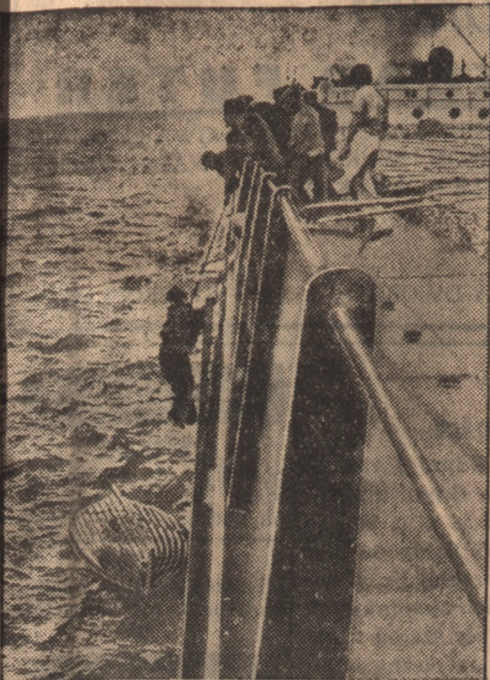
— Och, te gamazoki, psiakreć, to nie nie robi tylko je... i baki ma we łbie. To wszystko ten dobry byt — mówi stary stróż od W. W., co za 25 zł na miesiąc stoi przed składem od godziny 6 wieczorem do godziny 6 rano bez względu na głód i chłód, na deszcz i zimno.

Panna Pisarska zarabia w biurze tylko 30 zł miesięcznie. A jak się napracuje! Aż jej palce puchną od ciągłego tykania na maszynie. Zarabia akurat tyle, co jej szef wa wydaje miesięcznie na manicure. A ona musi z tego żyć — musi starczyć na jedzenie i ubiór. Czy starczy? Ja nie wiem. Ja też nie mam odwagi dociekać jak panna Pisarska daje sobie radę. Wolalabym, aby nad tem zastanowiła się jej szefowa, albo szef, a ja wolę np. bezrobotnej młodzieży bydgoskiej w wieku od 14—18 lat powie- dzieć, że są w Bydgoszczy jeszcze ludzie, którzy nietylko o niej pamiętają, ale potrafią coś dla niej zrobić. Będą uruchomione znowu schroniska Ch. L. P., gdzie ta młodzież która nie ma szczęścia chodzić do szkół i nie wie, co przez cały dzień robić i gdzie się podziąć, znajdzie przytułek, pracę, nauczy się pożytecznego rzemiosła i znajdzie odpowiednią opiekę.

Niech młodzież ma humor, niech będzie zawsze uśmiechnięta i wesola! Dbajmy o tę młodzież, której ciężki los nie pozwala się śmiać, bo na powagę i kłopoty wieku dojrzałego jeszcze czas.

(Ley)

Uratowanie rozbitków

Załoga statku „Thunder Bay Quarries”, uratowała 19 rozbitków ze statku „Sant Merchant”

W sprawie obniżki składek emerytalnych

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wyjaśnił w jednym z ostatnich okólników, że obniżka składek na rzecz ubezpieczenia emerytalnego pracowników umysłowych ma zastosowanie nie tylko do ubezpieczenia obowiązkowego, lecz również przy obliczaniu wysokości składek, przypadających za dobrowolnie kontynuowane ubezpieczenie przez pracowników, którzy posiadają co najmniej 60 miesięcy składowych.

Wymiar składek w razie jednoczesnego zatrudnienia pracowników

W razie zatrudnienia jednego pracownika umysłowego w kilku przedsiębiorstwach, składki ubezpieczeniowe powinny być wymierzone od łącznej sumy wynagrodzeń (do wysokości 725 zł miesięcznie). Gdy suma łącznych wynagrodzeń nie osiąga 60 zł miesięcznie, wówczas składki powinny być wymierzone od 60 zł; składkę tę opłaca pracodawca w całości bez prawa potrącania jej części pracownikowi. Jeżeli suma wynagrodzeń pracownika różnych pracodawców, po skumulowaniu, przekracza 60 zł, wówczas pracodawcy płacą składki od rzeczywistych wynagrodzeń.

Przy początkach gruźlicy tworzące się zaparcie daje się usunąć przez stosowanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka-Józefa**. Zalecana przez lekarzy.

Tristan Bernard i samochód

Tristan Bernard został pewnego razu zapytany przez jednego z młodych adeptów sztuki scenicznej, który postanowił sobie kupić samochód, jaki największy wydatek będzie z tym kupnem związany. Czy za garażowanie wozu, czy za benzynę, lub konserwację. Tristan Bernard odpowiedział: „Mój kochany panie. Mnie się wydaje, że za wydatki na chirurga”.

Szkocki urlop

Jeden z właścicieli fabryk wyrobów kosmetycznych otrzymał od swego komiwojażera telegram następującej treści: „Duże opady śnieżne, wszelka komunikacja przerwana, nie mogę się ruszyć, telegrafować dalsze zarządzania...”

Odpowiedź szefa brzmiała: „Tegoroczny urlop wypoczynkowy pana rozpoczął się z dniem wczorajszym”.

W Niemczech rośnie pieprz

Dzięki bardzo łagodnemu klimatowi, jaki panuje w niemieckiej prowincji, w Palatynacie, gdzie udają się najprzedniejsze gatunki winogron, dojrzewają kasztany, jadalne i migdały, przystąpiono ostatnio do uprawy — pieprzu na większą skalę. Pieprz uprawiano już w Palatynacie i to bardzo dawno, bo od XVI wieku, kiedy to sprowadzono go z Południowej Ameryki przez Hiszpanię do Niemiec.

Drzewo żywi się małpami

Przed kilku laty jeden z brazylijskich uczonych dokonał niezwykłego odkrycia. Znalazł on mianowicie w brazylijskiej Gujanie pewien gatunek drzewa, które żywiło się małpami. Drzewo to jest wysokości 4-6 metrów i ma kształt kolumny, tworzącej spójny splot tysięcy gałęzi, wydając z siebie zapach, który wabi małpy. Nieogłędne i łakome, wpadają w objęcia gałęzi, które natychmiast szczerze oplatają ciało każdej małpy. Przez trzy dni trwa ten skurcz, kończący się tem, że po trzech dniach gałęzie rozwijają się a na ziemi spadają już tylko... kości. Uczony ten, na dowód prawdziwości swych słów przedłożył naukowemu zakładowi badawczemu w Rio de Janeiro fotografie tego dziwnego drzewa.

Gromadne odwołania rolników od wymiarów podatku dochodowego

W ciągu miesiąca października władze skarbowe przystąpiły do wymiaru podatku dochodowego za rok ubiegły i do rozsyłania nakazów płatniczych do uiszczenia tego podatku.

Ponieważ, jak twierdzą rolnicy, wymiary te są bardzo znacznie zwiększone w stosunku do wymiarów roku ubiegłego i to w sposób nie znajdujący, zdaniem sfer rolniczych, uzasadnienia w istotnym stanie gospodarczym, przeto, jak nas docohdzą informacje z terenu, rolnicy składają gromadnie odwołania. Niektóre organizacje rolnicze wprost wystąpiły do swych członków, uskarżających się na nieuzasadniony wymiar podatku dochodowego, z wezwaniem do gromadnego składania odwołań.

W związku z tym wyjaśnić należy, iż, w myśl obowiązujących przepisów, odwołania od wymiaru podatku dochodowego należy wnosić w ciągu dni 30 po otrzymaniu na-

kazu. Przed wniesieniem odwołania każdy powinien zwrócić się do Urzędu Skarbowego i zaciągnąć wyczerpującą informację, na jakiej podstawie dokonano wymiaru. Można również żądać od Urzędu Skarbowego informacji na piśmie, ale wniosek taki podlega opłacie 5.— zł — ustne informacje są bezpłatne.

Odwołanie powinno być szczegółowo uzasadnione t. zn., iż nie wystarczy ogólnie je umotywić, lecz należy dokładnie i skrupulatnie wyliczyć dochód ze wszystkich gałęzi gospodarstwa, a następnie koszty prowadzenia gospodarstwa jak robocizną, wyżywienie inwentarza, gospodarstwo domowe itd. W ten sposób odwołanie powinno być szczegółowe, lecz zarazem przejrzyste i rzeczowe. Odwołania wniesione po terminie dni 30 od doręczenia nakazu nie będą rozpatrywane.

1.000.000 złotych na pomoc zimową

Jak się dowiadujemy suma miliona złotych, zadeklarowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na akcję pomocy zimowej, wydana będzie ze specjalnego funduszu pożyczkowego - subwencyjnego, przeznaczonego (art. 239 ustawy o ubezpieczeniu społecznym) na udzielanie subwencji poszczególnym Ubezpieczalniom.

Ponieważ Ubezpieczalnie Społeczne udzielają świadczeń tylko ubezpieczonym i członkom ich rodzin przeto suma miliona złotych, zadeklarowana przez ZUS, zużyta będzie przez Ogólnopolski Komitet pomocy zimowej dla tych bezrobotnych, którzy ze świadczeń ubezpieczenia na wypadek choroby i braku pracy korzystać nie mogą.

Pozbawienie ich pomocy w najcięższych miesiącach zimowych grozi wzrostem zachorowalności po powrocie do pracy, a tym samym zwiększeniem świadczeń ubezpieczenia chorobowego, a nawet trwałą utratą zdolności do pracy, co w konsekwencji wywołałoby przedwczesne powstawanie praw do rent inwalidzkich.

Pomoc udzielona obecnie przez Ogólnopolski Komitet pomocy zimowej przyczyni się w poważnym stopniu do poprawy zdrowotności rzesz bezrobotnych w miesiącach zimowych, a zatem zbiega się z celami i zadaniami ubezpieczeń społecznych, między którymi najważniejsze miejsce zajmuje ochrona zdolności do pracy.

Potężna jest siła rozszalałego żywiołu

Zniszczone przez fale molo na wyspie Borkum.

Papiery wartościowe

Rudyard Kipling pracował z dużym zamiłowaniem w swoim ogrodzie, gdzie szczególną troskliwością otaczał piękne drzewa i krzewy. Pewnego dnia zdarzył się wypadek, że autobus hotelowy, wożący do hotelu gości, wpadł do ogrodu Kiplinga i zniszczył tam kilka najpiękniejszych drzew. Kipling, uspokoiwszy się po tej stracie, był przekonany, że właściciel hotelu odwiedzi go i zapłaci szkodę. Minęło kilka dni, a właściciel się nie zjawił. Kipling zirytowany napisał list z żądaniem wypłacenia odszkodowania. Na list ten jednak nie otrzymał odpowiedzi. Napisał drugi, trzeci. Właściciel hotelu milczał, jak zakłety. Zgniewało to na dobre

Kiplinga, wobec czego postanowił osobiście odwiedzić milczącego hotelarza i zażądać od uszkodowania. I tak też uczynił. Hotelarz wysłuchał dłuższego i groźnego przemówienia, wreszcie oświadczył: „Panie Kipling, istotnie ma pan rację. Muszę zapłacić. Było wysoce niewłaściwe, że do tej pory nie uczyniłem tego, względnie nie porozumiałem się z panem. Leż niech pan sobie wyobrazi, za każdy list z pańskim podpisem płacił mi goście hotelowi po jednym czy dwa funty. Brakowało mi już niewiele do zapłacenia odszkodowania i wszystko mi pan swoją wizytą uniemożliwił!”

Masyw marmurowy wysadzony w powietrze

W kopalni marmurów Rovaccione obok Carrary, gdzie wydobywany jest słynny na cały świat biały marmur, od dłuższego czasu przygotowywano największe wydarzenie, jakie kiedykolwiek miało miejsce w tego rodzaju kopalniach. Otóż założono tam specjalne, miny, które jednocześnie zapalone, spowodowały wybuch, rozsadzający olbrzymi masyw białego marmuru. W tej niezwykłej uroczystości wzięli udział przedsta-

wiciele rządu, prowincji oraz partii faszystowskiej. Ponadto zjawili się szereg wybitnych inżynierów oraz delegacja korporacji górniczych. Za jednym pociągnięciem rączki przewodów elektrycznych, zapalających miny, po olbrzymim huku tysięcy centnarów białego marmuru jednocześnie zostało wysadzonych w powietrze, ułatwiając na bardzo długi okres czasu obróbkę tych drogocennych kamieni.

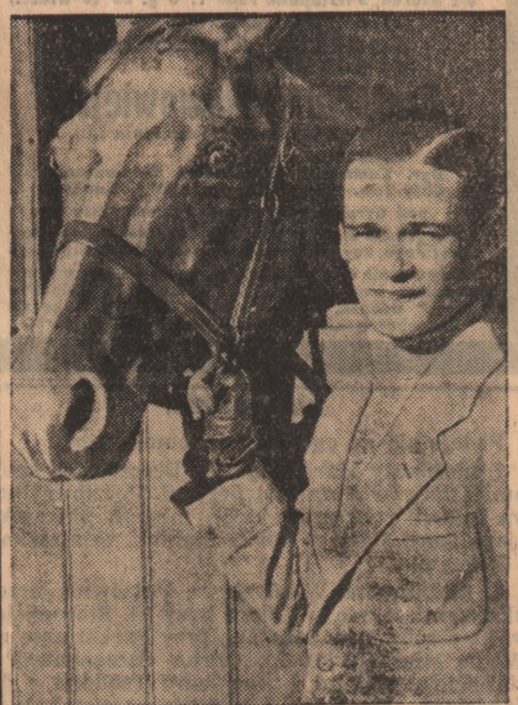
„Końska kuracja”

W Niemczech żył przed 150 laty lekarz Kerner, który był znany szerokiej opinii również jako poeta.

Pewnego dnia jeden z chłopów, zachorowawszy na niedyspozycję żołądka, posłał do niego parobka z prośbą o zapisanie jakiegoś radykalnego środka na przeczyszczenie. Kerner zapisał lekarstwo i posłał parobka do apteki, aby je kupił dla swego chlebobawcy. Następnego dnia Kerner odwiedził swego pacjenta. Ten siedział zupełnie zdrowy w ogrodzie, gdzie kończył obfite śniadanie, złożone z mięsiami, kapusty i napojów. Kerner sam był zdziwiony, że tak sła- be lekarstwo tak szybko i radykalnie pomogło. Zdziwiony, pyta, czy istotnie pacien-

był chory. „Bezwzględnie, panie doktorze, tylko pańskie lekarstwo było właściwie „końską kuracją”. Lekarz nie zrozumiał, — lecz w tej chwili spostrzegł stojącą flaszkę z lekarstwem, w której kłębiło się jeszcze kilkanaście mrówek. Lekarz przestraszył się i zaczął wezwać parobka. Ten, klamiąc początkowo, przyznał się wreszcie, że wracając z apteki, będąc zmęczony, położył się w lesie, aby odpocząć. Wówczas to mrówki dostały się do flaszki. Chory, zażywając lekarstwo z mrówkami, dostał tak silnych torysji, że zdawało mu się, iż nie wytrzyma. Momentalnie jednak wyzdrowiał, gdy razem z mrówkami oddał całą zawartość żołądka.

Nowy dzokiej Edwarda VIII.

Wielokrotny zwycięzca Lionel Crouch mianowany został pierwszym dzokiej stajni królewskiej

Towarzystwo Szkoły Ludowej radiofonizuje swoje świetlice

Towarzystwo Szkoły Ludowej we Lwowie kosztem kilkumastu tysięcy złotych zaopatrzyło w odbiorniki radiowe 70 swoich świetlic na terenie Małopolski Wschodniej. Wszystkie świetlice otrzymały 3-lampowe odbiorniki wraz z kompletem materiału instalacyjnego. Ponieważ w świetlicach TSL na terenie Małopolski Wschodniej gromadzą się wszyscy bez wyjątku mieszkańcy danej wsi — odbiorniki radiowe staną się więc ośrodkami życia kulturalnego.

Radiofonizacja miast Rzplitej

Wedle danych na dzień 1 października br. spośród 22 miast Polski najbardziej radiofonizowanych na pierwsze miejsce wysunęło się Bielsko Śląskie, które posiada 11,1 proc. radiosłuchaczy w stosunku do ogółu mieszkańców miasta:

- 1) Toruń 9,5 proc., 2) Katowice 9 proc., 3) Gdynia 7 proc., 4) Chorzów 7 proc., 5) Warszawa 6,5 proc., 6) Lwów 5,8 proc., 7) Bydgoszcz 4,9 proc., 8) Grudziądz 4,8 proc., 9) Poznań 4,8 proc., 10) Kraków 4,6 proc., 11) Brześć nad Bug. 4,6 proc., 12) Białystok 4,5 proc., 13) Łódź 4 proc., 14) Stanisławów 3,9 proc., 15) Przemyśl 3,9 proc., 16) Lublin 3,7 proc., 17) Wilno 3,6 proc., 18) Radom 3,5 proc., 19) Kalisz 3,1 proc., 20) Sosnowiec 3 proc. 21) Częstochowa 2,7 proc.

Szczepionka przeciwko grypie

Nowojorski Instytut Rockefellera ogłosił, iż wyprodukowana została nowa szczepionka skutecznie zwalczająca grypę i wszelkie jej komplikacje. Dotychczas przeprowadzone doświadczenia wykazały podobno znakomite działanie nowej szczepionki.

Programy radiowe

Poniedziałek, 2 listopada
PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6,30 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,33 Główna nastyka. 6,50 Muzyka (płyty). 7,15 Dziennik poranny. 7,25 Programy lokalne. 8,00—11,57 Przerwa. 11,57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12,03 Koncert zespołu Stefana Rachonina. 12,40 „Matka Orkana” — wspomnienie pośmiertne — wygl. Julian Szymański (z Krakowa). 12,50 Dziennik południowy. 15,00 Wiadomości gospodarcze. 15,15 Programy lokalne. 16,15 „Rozmowa ze śmiercią” — oratorium na Dzień Zaduszny w oprac. Tadeusza Markowskiego (z Poznania). Wykonawcy: Poznański Chór Katedralny pod dyr. ks. dr. Wacława Gieburowskiego, Feliks Nowowiejski — organy i inni. 17,15 „Konarski i Komisja Edukacji Narodowej” — odczyt — wygłosił prof. Kazimierz Kosciński. 17,30 Programy lokalne. 18,00 Pogadanka aktualna. 18,10 Wiadomości sportowe. 18,20 Programy lokalne. 18,50 „Teatr ludowy przy pracy” — pogadanka — wygl. Stefan Pawłowski (Łódź na daję aud. lok.). 19,00 „Wesele” — Stanisława Wyspiańskiego (akt III) w opracowaniu i wykonaniu Studium Radiowego Instytutu Reduty. 20,00 Audycja strzelecka. 20,30 „W dzień święta Umarłych”. Pieśń odpiewa Maria Trampezyńska (alt.). Przy fortep. Władysław Raczkowski (z Poznania). 20,50 Dziennik wieczorny. 21,00 Pogadanka aktualna. 21,05 Programy lokalne. 21,55 Recital fortepianowy Zofii Rabczewiczowej. 1) Jan Sebastian Bach-Tausig: Toccata i fuga d-moll; 2) Ludwik van Beethoven: Sonata Edmunda Janasa, radiofonizowany fragment z powieści Aleksandra Majkowskiego, wyk. Kolo Kaszubów w Toruniu. 21,35—21,55 Muzyka poważna — płyty — 1) Ludwik van Beethoven: Andante con moto z Symfonii c-moll nr. 5 (ork. symf. pod dyr. F. Wengartnera); 2) Ryszard Wagner: Marsz żałobny z dramatu „Zmierzch bogów” (ork. Filharmonii Berlińskiej pod dyr. W. Furtwänglera).

ROZGŁOSNIA POMORSKA

7,25 Pare informacji. 7,30 Muzyka — płyty — z Warszawy. 13,00—14,00 Soliści z tow. orkiestry — płyty. 15,15 Koncert reklamowy. 15,35 Pogadanka społeczna. 15,40 Feliks Mendelssohn-Bartholdy: Muzyka do Shakespear'a „Sen nocy letniej” — płyty. 16,00—16,15 Muzyka klasyczna — płyty. 18,20 Pogadanka aktualna. 18,30 Ryszard Wagner — płyty. 18,45—18,50 Program na jutro. 21,05 „Oświadczenie, Panie” — obrazek słuchowiskowy w opracowaniu Edmunda Janasa, radiofonizowany fragment z powieści Aleksandra Majkowskiego, wyk. Kolo Kaszubów w Toruniu. 21,35—21,55 Muzyka poważna — płyty — 1) Ludwik van Beethoven: Andante con moto z Symfonii c-moll nr. 5 (ork. symf. pod dyr. F. Wengartnera); 2) Ryszard Wagner: Marsz żałobny z dramatu „Zmierzch bogów” (ork. Filharmonii Berlińskiej pod dyr. W. Furtwänglera).

ZAGRANICA

20,10 Wiedeń. „Requiem” — Mozarta. 22,00 Parisien Utwory Faurego. 23,20 Bruksela franc. „La bottega fantastica” — balet Rossiniego-Respighiego.

KATEDRA W OLIWIE.
 We wtorek, 3 listopada 1936 r. o g. 20 (8 wiecz.)
 ODBĘDZIE SIĘ
KONCERT ORGANOWY
 WYKONAWCA:
Prof. Feliks Nowowiejski
 (Szambelan J. Św. Papieża Piusa XI.)
 Współudział biorą:
 Dyr. Kazimierz Wilkomirski (wiolonczela)
 Chór Tow. Śpiew. „Cecylia” w Gdańsku
 pod dyrekcją Kazimierza Wilkomirskiego.
 W programie utwory: J. S. Bacha, Frescobaldiego, Boccheriniego, Regeza, Nowowiejskiego i Wilkomirskiego
 Bilety w cenie od 2 gr. do 50 fen. są do nabycia w firmie
 Hermanna Lau, Gdańsk, Langgasse 71, w księgarni
 „Ruch” Gdańsk, Kass. Markt 1, oraz w księgarni
 Gonschorowskiego, Gdańsk — Oliwa, Am Markt.

ZAPOWIEDZ.
 Podaje się do ogólnej wiadomości, że
 1. nieżonaty Marian Ignacy Bręczewski, student, zamieszkały w Poznaniu przy ul. Pocztowej nr. 12, syn Ludwika Bręczewskiego, mistrza piekarskiego i jego żony Marii z domu Staniek, zamieszkałych w Poznaniu,
 2. niezamężna Władysława Putzówna, urzędniczka, zamieszkała w Gdyni przy ul. Starowiejskiej nr. 16, przedtem w Sopotach przy Parkstrasse nr. 16 (Wolne Miasto Gdańsk), córka Szczepana Putza, właściciela cegielni i jego żony Teodozji z domu Magdziarz, zmarłych i ostatnio zamieszkałych w Czarnkowie, chcą zawrzeć związek małżeński.
 Obwieszczenie zapowiedzi nastąpić winno w Gdyni, Poznaniu i „Gazecie Gdańskiej”.
 Gdynia, dnia 30 października 1936 r. (7869)
Urzednik stanu cywilnego
 (—) Reinhardt.

OGŁOSZENIE.
 Podaje się do wiadomości, że z dniem 1. listopada br. wprowadza się zimowy rozkład jazdy na wszystkich liniach miejskich M. T. K.
 Z ważniejszych zmian należy wymienić:
 1) na linii Nr. 3 Gdynia—Sopoty, oraz na linii Nr. 3 A Gdynia—Orłowo, kursować będą autobusy co 30 minut; w ten sposób komunikacja Orłowa z Gdynią odbywać się będzie co 15 minut.
 2) Na linii Nr. 9 Komisariat Rządu—Port Handlowy, ruch w niedzielę i święta skasowano.
 Gdynia, dnia 28. października 1936 r. (7873)
MIĘSKIE TOWARZYSTWO KOMUNIKACYJNE W GDYNI.

Do akt Nr. IV Km. 1144/36, 1575/36, 1812/36, 1821/36, 1330/36, 1810/36. (7884)

OBWIESZCZENIE
 Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni rew. II Józef Penk, zamieszkały w Gdyni, Krasiczkiego 36, na zasadzie art. 601 K. P. C. ogłasza, że w dniu 5 listopada 1936 r. odbędzie się publiczna licytacja ruchomości, a mianowicie:
 o godz. 11 w Gdyni ul. Ślaska 22: 1 bufet do jadalni i 1 kredens oszac. na 400 zł.;
 o godz. 11,15 w Gdyni Starowiejska 35: 1 bufet dębowy, 1 kredens, 1 kanapa, 1 stolik dla palaczy z miedzianą płytą, 1 stół okrągły, 8 krzesel wyb. pluszem, w tem 2 fotele, oszac. na 700 zł.;
 o godz. 12 w Gdyni Starowiejska 19: 1 aparat radiowy „Telefunken” 3 lampki i 2 kanapy, oszac. na 300 zł.;
 o godz. 15,15 w Gdyni 10. Lutego 32: 1 bufet dębowy nowoczesny, 1 kredens, 1 stół rozkładany, 3 krzesła dębowych wyb. skórą, oszac. na 780 zł.
 Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu sprzedaży w czasie wyżej oznaczonym.
 Gdynia, dnia 31. października 1936 r.
Komornik:
 (—) J. Penk.

Feliks Jaworski
SKŁAD FUTER
 WŁASNA PRACOWNIA — GWARANCJA
 ZA FASON I WYKONANIE — NAJNOWSZE
 MODELE — WIELKI WYBÓR
SOLIDNOŚCI
BYDGOSZCZ
 7882 ULICA DWORCOWA 35 — TELEFON 1341

Numer akt: 1242/36 i 68/36. (7879)
OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI
 Komornik Sądu Grodzkiego w Gdyni I rewiru Jan Kamiński, mający kancelarię w Gdyni ul. Słupcka Nr. 37, na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 5. listopada 1936 r. o godz. 10,30 w Gdyni przy ul. Morskiej Nr. 41 odbędzie się 1-sza licytacja ruchomości, składających się z urządzenia sklepowego oraz cały szereg towarów drogerijnych, oszacowanych na łączną sumę zł 1478,—.
 Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.
 Gdynia, dnia 31. października 1936 r.
Komornik:
 (—) Kamiński.

WEJHEROWO
Uczeń
 potrzebny do drukarni Alfonsa Patera, Wejherowo, ul. Pucka. 7871W

Uczeń
 od zaraz potrzebny do piekarni parowej w Gościcinie. 7872W

GDANSK
Zgubiony
 dowód osobisty wystawiony przez Kom. Gen. R. P. w Gdańsku, na nazwisko Moritz Scharfer, unieważniam.
 7870Gd

DROBNE OGŁOSZENIA

TORUN
SPRZEDAŻ

Kurtki
 sportowe
 lodenowe i inne.
 Wielki wybór!
 Niskie ceny!
BRACIA BŁOCH

 Toruń, ul. Szeroka 11.
 Kredyt na asygnaty.

Oliwy
 do maszyn, Smarowidła na osie, Tran na skórę, Szczotki, poleca tanio Drogerja
Galduński
 Szeroka 9. 5409C

KAŻDA ELEGANCKA PANI nosi
PULOWERY
 i swetry ręcznej roboty firmy
R. DALKOWSKI
 TORUN, Szeroka 25

Wszyscy wiedzą, że
MEBLE
 wszelkiego rodzaju najtaniej kupujesz w firmie
B. Władarczak
 Toruń, Prosta 5. 3862 C

Korzystajcie z niskich cen!
Uwaga!
 Z świeżonadeszłej przesyłki

HERBATY
 polecam w wyborowym gatunku:
Darjeling cierpka 1/2 kg 14,00 zł
Ceylon Orange Pecco 1/2 kg 9,40 zł
Ceylon Orange Pecco z kwiatem 1/2 kg 12,00 zł
Carska róża 1/2 kg 14,00 zł
Perloffa 1/2 kg 13,00 zł
Szumilin'a 1/2 kg 14,00 zł
Wysockiego 1/2 kg 13,00 zł
Lipton'a 1/2 kg 14,00 zł
 Odsprzedawcom ceny niższe.

HURTOWNIA
St. Grelewicz
 Toruń, Wielkie Garbary 19
 Telefon 1853. (6897)

Skórki zajęce
 taborze, lisy i podobne kupuje stale po cenach najwyższych.
Z. Baicerowicz
 7526 Toruń, Żeglarska 21.

Dom
 nowoczesny w Tczewie — dochód 5,500 zł rocznie, do sprzedania. Cena podług umowy. Adres wskaże Filia „Dnia Pomorza” Ck7775

OKULARY W ELNY
 najkorzystniej u M. GRODZKIEGO, Toruń
Chełmińska 5
 telefon 2585 6654Ck
 Asygnaty Kredyt Kupiecki.

POŃCZOCHY
 wełniane i jedwabne, białe, różne trykotową i wełnianą najtaniej poleca 7488
R. DALKOWSKI
 TORUN, Szeroka 52

Wypzedaż
torebek damskich
 po cenie własnych kosztów poleca J. Palacz, Toruń, Szeroka 18 7845

Polecamy
 Najświeższe delikatesy po cenach przystępnych jak:
Łosoś wędzony
Węgorz
Kawior
Sardynki (różne)
Skumbria
Szproty w oliwie
Sery pełnotłuste
Salami węgierskie
Herbacianka
Wędliny małop.
Oliwa francuska
Majonez 7757Ck
Sardale i Matlasy
 oraz wszystkie konserwy jarzynowo-owocowe
Fr. Kłopotki Spadkob.
 Toruń, Szeroka 25, tel. 2078.
 Przyjmujemy asygnaty „Kredyt Kupiecki”.

Zajęcie
 kuropatwy, kaczki i inna dziczyznę z potwierdzeniem zestrzału legalnego, kupuje stale
St. Grelewicz
 Hurtownia towar. kolon.
 Toruń, W. Garbary 19, tel. 1853. (7846)

na swetry, pulowery najmodniejsze kolory poleca
R. DALKOWSKI
 TORUN, Szeroka 25
 Przy zakupie nauka bezpłatnie. 7487Ck.

MIESZKANIA WOLNE
Mieszkania
 4 pokojowe z łazienką i kuchnią do wynajęcia. Zgl. Stary Rynek 11. Tel. 1222 C7841

Pokój
 z utrzymaniem do wynajęcia na stałe i dla przyjezdnych. Toruń, Kopernika 9, m. 6. 7630Ck

POSADY WOLNE
Ucznia
 z odpowiednim wykształceniem, ze znajomością języka niemieckiego poszukuje drogeria Adam Galduński, Toruń, Szeroka 9. 7763

LEKCJE
Szkoła tańców
 Janiny Werny wyucza szybko tańczyć. Ostatnie nowości na sezon karnawału. Kurs rozpoczynam 4 listopada. Stary Rynek 16. C7842

BYDGOSZCZ
Dla mej siostry
 lat 30 z posagiem 8—10000 zł. i wyprawą szukam odpowiedniej partii w celu matrymonialnym. Panowie na etatowym stanowisku lub rzemieślnicy z egzystencją mile widziani. Of. „Dzień Bydgoski Ilustr.” pod liczbą 525. 7883B.

10 milionów
 sztuk cegły z terminem dostawy w marcu 1937 sprzedamy już dziś po stałej cenie pod warunkiem natychmiastowej zapłaty którą się zagwarantuje. Oferty pod „TANIA CEGŁA” do „Agencji Reklam Prasowej” — Bydgoszcz, 7881B.

GDYNIA
Dom
 w Gdyni, 2 piętrowy, w dobrym miejscu położony. Cena 60,000 zł. w tem dług B. G. K. 9,800 zł. Wpłaty 40,000 zł. Reszta na spłaty. Dochód 785 zł. miesięcznie. Zgłosz. „Gazeta Morska Ilustr.” Gdynia pod „1233” 7671

Unieważniamy
 zagubione konosamenty celne na: P. C. P.
 125 worków kawy Y. A. ze statku „Equator” z dn. 27. 8. 1935 r. 1
 125 worków kawy S. E. S. ze statku „Herakles” z dn. 15. 8. 1935 r. 1 7818M

BERGENSKE BALTIC TRANSPORTS LTD.
 Spółka z ogr. odp. Gdynia

Lekarz specjalista w chorobach ocznych
Dr. med. Stefan Szmał
 absolwent uniwersytetów niemieckich,
 b. I. asystent Kliniki Ocznej Uniwersytetu Poznańskiego
osiedlił się w Gdyni,
ulica Świętojańska nr. 23.
 Ordynuje od godz. 9—12 i od 3—5. 7880

Dom
 w Gdyni, w dobrym miejscu położony, murywany, wielkość 19x11 m. budo wa 2 piętrowa, niewykończony, niski i wysoki parter wykończony i zamieszkały. Cena 25,000 zł. Wpłaty 20,000 zł. Reszta może pozostać na hipotece. Dochód obecnie 425 zł. miesięcznie. Sprzedaż okazuje się z powodu wyjazdu oraz spowodu braku gotówki do dalszej budowy. Oferty pod 1247 do Gazety Morskiej Ilustr. Gdynia. M 7792

Mieszkanie
 4-pokojowe — oddzielna willa — z ogródkiem 700 mtr. do wynajęcia. Cena 170 zł. miesięcznie. Informacje: Gdynia, Bema 3, m. 1, godz. 15—17. 7875M

Sprzedam
 wytwórnię mydła zaprawioną, urządzenie surowca. Zgłoszenie do „Gazety Morskiej Ilustr.” Gdynia pod „1276”. 7876Mk

Gazową
 kuchenkę z piekarnikiem, sportkę dziecięcą sprzedam Gdynia, Świętojańska 51, m. 5. 7877Mk

TCZEW
Kolonialka
 towar, urządzenie, centrum miasta, dobrze prosperująca, z powodów rodzinnych okazję do sprzedaży. Zgl. do Adm. „Dnia Tczewskiego Il.” Tczew. (7862T)

NA POLOWANIU LWA.
 — Mamy szczęście, Felek, jesteśmy na tropie.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 1-lamowej	0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1,00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0,80 zł
w tekście na dalszych stronach	0,50 zł
Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.	
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.	
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. niżeli.	
Komunikaty 50 gr za wiersz.	
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.	

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOŚI:

W ekspedycji miejscowych agencji	2,00 zł	
Z odnośnikiem do domu	2,20 zł	
Przez pocztę z odnośnikiem do domu	2,40 zł	
Pod opaską	4,50 zł	
W Gdańsku przez pocztę	2,32 gd; przez gońca	2,00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1,75 gd	
Z zagranicą	4,00 zł	
W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeskody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.		

Redaktor odpowiedzialny:
 Wacław Wytyk, Toruń, ul. Mickiewicza 41.

UWAŻA:
 Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłaconą przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Usadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dnia 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądownym śledzeniu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny za sprawę W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsman, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Czesław Kościński, Bydgoszcz ul. Marsz. Pocha 12. — redaktor odpowiedzialny w Gdyni: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Pagedu”. — Redaktor odpowiedzialny na Grudziąd: Wacław Gańca, Grudziąd, Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpowiedzialny na Tczew: Leon Formański, Tczew, Kościuszki nr. 1. Członkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gry” z odpow. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.